

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3493.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in v celoti po pošti
prejemana Din 4.—, po razmaš-
tavih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Načelni sporazum med Anglijo in Japonsko dosežen

Ne da bi bistveno spremenila svojo politiko, je Anglija v načelu priznala Japoncem pravico, da v zasedeni Kitajski skrbje za red in mir — Danes bo objavljena skupna izjava o tem dogovoru

London, 23. julija. AA. Diplomatski urednik »Observerja« piše: Poročila iz japonskega vira, da je prišlo do sporazuma o predlagani konferenci za ureditev tiencinskega spora, so tendenciozna, ker v njih trdijo, da je sporazum dosežen na temelju pogojev, ki jih je stavila Japonska. Čeprav za sedaj še ni poročil britanskega veleposlanika v Tokiu, še ni treba dokazovati, da je sporazum dosežen, zlasti če je zadovoljna samo ena stranka. Diplomatski urednik »Observerja« spominja nato na Chamberlainove besede v spodnji zbornici, da Velika Britanija ne more menjati svoje politike na zahtevo kakšne druge veleposlane. Pričakujejo, da bo dal Chamberlain v tej zadevi jutri izjavo v spodnji zbornici. Diplomatski urednik »Associated Press« poroča, da o podrobnosti sporazuma z Japonsko ne bodo znane pred Chamberlainovo izjavo, ki jo bo dal jutri v spodnji zbornici. Dotedaj pa bo tudi prispelo poročilo britanskega veleposlanika sira Craigia v Foreign Office, ki bo verjetno proučeno na seji britanske vlade v ponedeljek dopoldne, še predno bo Chamberlain govoril v spodnji zbornici. Urednik omenjenega lista pravi na koncu svojega poročila, da so bile novice iz Tokia prvotno sprejete z gotovo rezervno, toda dejstvo, da sta se obe vladi sporazumeli, daje misliti, da obstajajo možnosti za izboljšanje položaja.

Po mnenju Berlina sporazum na račun Kitajske

Berlin, 23. julija. AA DNB poroča: V tukajšnjih krogih vedno bolj prevladuje mnenje, da bodo prihodnji trije tedni izrednega pomena za usodo Kitajske. Izid tokijskih pogajanj dokazuje, da je angleška vlada v celoti sprejela japonsko stališče in da ji je za to, da pride do ureditve spora na škodo Kitajske. Prav tako ugotavljajo, da bi moglo imeti angleško stališče zelo hude posledice na Daljnem vzhodu, ker sta se Anglija in Amerika v propagandi vedno kazali kot prijatelji maršala Čangkajskega in Kitajske. Zaradi dogodkov v Tokiju pa bo angleška povsem zapravila svoje simpatije, ki jih je uživala.

V Rimu pravijo, da je Anglija zaigrala svoj prestiž

Rim, 23. julija. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani poroča: Prvi odstopi, ki jih je morala Velika Britanija zrtvovati Japoncem, so povzročili živahno reakcijo zapadnega komunističnega tiska, ki je očledno navdahnjen z moskovskim duhom. Rusko nezaupanje glede stvarnih možnosti Anglije torej le ni bilo brez temeljev. Ze od zdavnaj je jasno, da Anglija ni več v stanju, da se upre z ene strani Singapuru. Britanska admiraliteta se tega jasno zaveda. London je moral torej popustiti ter bo tudi v bodoče primoran, da daje slične odstopke, ki bodo povzročili neizogibno in progresivno padanje prestiža in moči Velike Britanije na Daljnem vzhodu. Da bi Anglija nekoliko popravila vtis, ki so ga zaradi njenega popuščanja napram Japoncem dobili v Rusiji, je sklenila, da v najkrajšem času odpošlje v Vladivostok eno svojo vojno ladjo ter več podmornic, ki bodo ostale v tej luki do nadaljnjega. Vse to dela Anglija z namenom vojne pomorske demonstracije. Ta sklep britanske vlade pa bo imel le malo vrednost, ker bodo tudi v bodoče dogodki pokazali, da Velika Britanija ni več sposobna, da bi povsem odkrito nudila odpor Japoncem.

London, 23. julija. br. V tukajšnjih vladnih krogih zavračajo trditve nemškega in italijanskega tiska, češ da predstavlja načelni sporazum, ki je bil dosežen med Anglijo in Japonsko glede nadaljnjih pogajanj, kapitulacijo Anglije in da pomeni spremembo angleške politike na Daljnem vzhodu.

Krvave borbe v Mandžuriji

Na obeh straneh posegajo v boj vedno večji oddelki

Tokio, 23. julija. AA. Havas: V oblasti Momomhana se razvija vedno hujša borba med japonsko-mandžurskimi in mongolsko-sovjetskimi četami. Poročila, ki prihajajo iz Hsingkinga, trdijo, da so mongolsko-sovjetske čete večeraj popoldne izvršile nekoliko potočev, ter da so tri ure bombardirale mandžursko-japonske položaje, nato pa so mongolsko-sovjetske čete prešle v zaporedne napade zlasti ponoči. Davi je bil na rekah Halka in Hosten izvršen glavni napad, ki so ga podpirali tanki in močan topniški ogenj. Glavni napad je bil izvršen na položaje pri Puanguru in na okoliške vrhove pri Norsu. Mandžursko-japonsko topništvo je odgovorilo prav tako z močnim ognjem ter borba še vedno traja. V teku borbe sta bili zelo aktivni tudi večji letalski oddelki z obeh strani.

Pariz, 23. julija. AA. Havas: List »Krasnoje Znamja« poroča o japonskih pripravah v Mandžuriji. Japonci so imeli 1. januarja letos nad 500 vojnih letal ter okrog

du na škodo Kitajske. Za temi poročili nemškega in italijanskega tiska se po sodbi londonskih krogov zdi, da je Anglija, ki je zavladovala v Rimu in Berlinu zaradi možnosti sporazuma med Anglijo in Japonsko, ker bi bil s tem zelo olajšan mednarodni položaj za Anglijo, ki bi dobila na ta način proste roke za svojo nadaljnjo akcijo v Evropi, ki je računai s tem, da bo spoi z Japonsko vezal znaten del angleške vojske, mornarice in letalstva na Daljnem vzhodu.

Uradno poročilo o dosedanjem dogovoru

Tokio, 23. julija. AA. Havas: Tekst spomenice, ki so jo podpisali snoči ob 23.50 japonski zunanji minister Arita in britanski veleposlanik v Tokiu sir Robert Craigie bo objavljen v ponedeljek istočasno v Londonu in Tokiu. »Ašahie« je mnenja, da bo ta spomenica vsebovala sledeče določbe: Britanska vlada priznava sedanje stanje na Kitajskem, kjer se sovražnosti vodijo v velikem obsegu. Priznava tudi, da ves čas japonske sile na Kitajskem lahko postavljajo zahteve v cilju, da se zajamci varnost in javni red. Istočasno priznava Velika Britanija potrebo, da se je treba izogibati vsem akcijam, ki bi mogle biti škodljive za Japonsko in koristne za Kitajsko. Britanska vlada ne bo izvršila nobenih ukrepov in ne bo sprejela nobenih sklepov, ki bi lahko ovirali izvedbo japonskih namer na Kitajskem. Britanska vlada bo jasno priznala japonsko politiko v vsej Kitajski.

V gdanskem vprašanju nobene spremembe

V obeh taborih vztrajajo pri svojem stališču

Pariz, 23. julija. AA. Havas: Pariški listi se tudi danes pečajo s predvčerajšnje berlinske poluradne izjave, v kateri pravi nemški vladar, da ne želi vojne zaradi Gdanskega. Pietri pravi med drugim, da ni treba verjeti, da bi zavlačevanje zmanjšalo odločnost zapadnih velisil, ki ne bodo dopustile nobene nadaljnje nasilne spremembe sedanjega reda v Evropi. »Journal« piše med drugim, da po govoru Hitlerja dne 28. aprila ni nastopila nobena stvarna sprememba v položaju. List prav tako beleži poročila in razne verzije, ki so se pojavile v zvezi z londonskim obiskom dr. Wohltata. Članek je mnenja, da zasedaj ne more govoriti o kakšni stvarni spremembi položaja, temveč samo o taktiki »Oeuvre« beleži gotove verzije, po katerih se je nemška vlada stvarno odločila na gotovo presumeritve, vsaj kar se tiče najbližjih ciljev njene politike. »Ordre« je mnenja da gre za taktično potezo, ki ji je namen, da se na eni strani pridobi na času, na druge strani pa se hoče spraviti v dobro voljo

Katastrofalne posledice suše v Beogradu

Beograd, 23. julija. p. Pomanjkanje vode v Beogradu postaja vedno občutnejše. Celi del mesta so že od snoči dalje popolnoma brez vode. Zupan lič je danes razkazal novinarjem nove instalacije, ki jih grade z vso naglico, da bi čimprej odpravili katastrofalno pomanjkanje vode. Dela pa bodo trajala najmanj še mesec dni. Mesto je sedaj razdeljeno v dve coni, zgornjo in spodnjo. Zgornja cona, ki je bliže vodovoda, je še kolikor toliko preskrbljena z vodo, dočim je spodnja cona desekla brez vode. V bolnicah, sanatorijih in drugih zdraviliščih si pomagajo sedaj na najprimitivnejši način tako, da dovajajo vodo v sodih.

50 letal za promet na 150 letališčih, ki se lahko uporabijo za letalski promet. Na teh letališčih se lahko spusti od 2 do dva tisoč petsto letal. Zdj se končujoče dela na letališčih Boli in Baocli, severno od Kilinga, od koder se lahko neposredno ogrožajo pomorske pokrajine. Japonske sile znašajo okrog 15 divizij. Mandžurska vojska ima 90.000 ljudi z 20.000 japonskimi oficirji. Japonci predvidevajo tudi reorganizacijo te armade. Poleg tega razpolagajo tukaj Japonci s 15.000 Belorusi. Isti list poudarja, da Japonci gradijo železniške proge ter številne poti v bližini sovjetsko-ruske meje.

Tokio, 23. julija. AA. Havas: Agencija Domej poroča iz zanesljivega vira, da namerava sovjetska vlada ukiniti vse petro-

Kitajska zahteva od Anglije pojasnila

London, 23. julija. AA. Stefani: Snoči so se razširile v Londonu govorice, da bo kitajski poslanik obiskal v ponedeljek Foreign Office ter zahteval pojasnilo o načelnem sporazumu, doseženem v Tokiu.

Danes nadaljevanje pogajanj v Tokiju

Tokio, 23. julija. AA. Havas: Agencija Domej poroča, da bo po naknadnem sporazumu med japonskim zunanjim ministrom

Protiangleška gonja na Kitajskem se kljub sporazumu v Tokiju nadaljuje

Peking, 23. julija. AA. Predsednik obdine, ki je bil postavljen od japonskih oblasti, je poslal snoči poseben opomin vsem Angležem, naj bodo zelo pazljivi, kadar se sprehajajo po mestnih ulicah, prav tako pa naj prenehajo zahajati v nočne lokale. Istočasno je novi predsednik občine izdal nalog za razširitev protibritanske gonje ter zahteva od vseh tujcev, da nosijo svoje narodnostne znake na avtomobilih, prav tako pa naj narodnostne znake obesimo tudi na svojih domovih. Cilj te narede je, da se Angleže še bolj osumniči in da se olajša gonja proti njim. Protiangleško gibanje nima preveč uspeha, zaradi česar je zvišana nagrada udeležencem protibritanskih zborovanj od 20 do 30 centov, da bi se teh zborovanj udeležilo čim več ljudi.

Nov incident v Gdansk

Varšava, 23. julija. br. Gdanska policija je danes aretirala 10 poljskih kadetov, ki so osumljeni špijonaže in bodo postavljeni pred sodišče. V Varšavi izjavljajo, da so aretirani kadeti napravili izlet iz taborišča v bližini Gdinske ter so ponevedoma prekršili gdansko mejo. Poljska vlada je takoj intervenirala pri gdanskem senatu.

Veliko Britanijo. List je mnenja, da je previdnost tudi v bodoče na mestu. London, 23. julija. AA. Stefani: »Sunday Times« objavljajo članek izpod peresa bivšega angleškega zunanjega ministra Anthonyja Edena, v katerem trdi, da je vprašanje Gdanske čisto strategična zadeva. Poljska mora imeti svobodni izhod na morje, ter je zaradi tega nemogoče, da bi Gdansk prišel pod Nemčijo. Eden na koncu svojega članka poudarja, da torej ni mogoče v tej stvari nikakršen kompromis.

Varšava, 23. julija. br. Gdanska policija je danes aretirala 10 poljskih kadetov, ki so osumljeni špijonaže in bodo postavljeni pred sodišče. V Varšavi izjavljajo, da so aretirani kadeti napravili izlet iz taborišča v bližini Gdinske ter so ponevedoma prekršili gdansko mejo. Poljska vlada je takoj intervenirala pri gdanskem senatu.

kakor pred 50 leti, ko še sploh ni bilo vodovoda. Neznosna vročina traja dalje. Kljub temu, da se je nebo pooblačilo, je danes znašala temperatura v senci 38 stopinj. Vedno bolj se množe primeri solnčnice. Strašna suša vlada tudi v pokrajini južno od Beograda. V Arandjelovu so bili danes zabeleženi trije slučajni smrti na sončarici. V Vrnjački Banji je vročina povzročila hudo nesrečo. Šoferju avtobusa, ki vozi od kopališča na kolodvor, je med vožnjo zaradi vročine postalo slabo. Avtobus, poln potnikov, je tresel v občestni steber in se popolnoma razbil. Trije potniki so smrtno nevarno ranjeni, vsi ostali pa so dobili več ali manj hude poškodbe.

Nov zakon o bankah

Beograd, 23. julija. p. Minister za trgovino Tomić je odredil, naj se takoj zbere gradivo za sestavo enotnega zakona o bankah. V to svrhu je imenovana posebna komisija, ki mora končati svoje delo do konca septembra, nakar bo zakonski osnutek takoj predložen Narodni skupščini.

Bolgarski akademski pevski zbor pride na gostovanje

Sofija, 23. julija. p. Akademski pevski zbor sofijske univerze, ki šteje 60 članov bo priredil meseca avgusta pod vodstvom prof. Venediktova turnejo po Jugoslaviji. Nastopil bo v vseh večjih mestih.

Druga obletnica smrti patrijarha Varnave

Beograd, 23. julija. p. Danes je bil 21letni pomen za pokojnim patrijarhom Varnavo. Fo molitvah na grobu je bila v saborni cerkvi zadušnica.

Arito in Craigiem v ponedeljek ob 10. konferenca, na kateri bosta oba državnika proučila posamezna vprašanja v zvezi s tiencinskim problemom. Glavni predstavnik na tej konferenci bodo Stomacu Kac, novi opolnomočeni minister na Kitajskem, Hirozo Tanaka, japonski konzul v Tiencinu in britanski veleposlanik sir Robert Craigie. Poleg tega se bo udeležil konference tudi major Herbert, angleški konzul v Tiencinu, dalje general Akira Nuto, polkovnik Saburo Kavamuro in britanski vojaški ataše Pigot. Morda bo tudi japonski zunanji minister Arita prisostvoval tej konferenci.

Nanking, 23. julija. AA. Agencija Stefani: Za časa protibritanskih demonstracij, do katerih je prišlo v Nankingu, so demonstranti zahtevali, da vsi Kitajci, ki delajo za britanska podjetja, podajo ostavke, prav tako pa so demonstranti zahtevali, da se vse Kitajke, ki so poročene z Angleži, od njih ločijo, v nasprotnem primeru jih bodo smatrali za izdajalke svoje domovine.

Hongkong, 23. julij. AA. Agencija Stefani: Krožijo govorice, da bo predsednik kitajskega nacionalnega gospodarskega sveta Coong, ki se trenutno muči v Hongkongu, prevzel dolžnost finančnega ministra namesto dr. Sunga. Kitajska bi z njegovim imenovanjem lahko računala na večjo podporo od Anglije.

Španski monarhisti za povratek kralja Alfonza

Borba med falangisti in monarhisti — Zaupen sestanek monarhistov v Lausanni — Stališče Vatikana

Pariz, 23. julija. br. Poročila iz Španije kažejo, da se je sedaj po končani državljanski vojni pričela borba za nadoblast med španskimi monarhisti in falangisti. General Franco si sicer prizadeva, da bi to preprečil, ker smatra, da še ni napočil čas, da se končno javno odloči oblika bodoče vladavine na španskem. Po njegovem načrtu bi bilo treba sedaj najprvo popraviti vsaj glavno škodo, ki jo je povzročila državljanska vojna in še le potem naj bi se z ljudskim glasovanjem odločilo, ali ostane Španija republika ali pa naj se obnovi monarhija.

V zvezi s tem je bil te dni v Lausanni v švic zaupen sestanek voditeljev španskih monarhistov. Udeležilo se ga je tudi več španskih ministrov. Na tem sestanku so razpravljali o tem, kakšno stališče naj zavzamejo monarhisti napram sedanjemu španskemu režimu. Roje se namreč, da jih bo general Franco, ki sedaj potrebuje njihovo podporo, na koncu izigral. Zato so razpravljali o poživljeni propagandi, da bi pridobili čim širše ljudske sloje za monarhistično idejo. Pri tem računajo zlasti tudi na podporo katoliške duhovščine, ker se tudi Vatikan ne more sprizniti z mislijo, da bi Španija, ki je veljala pod monarhističnim režimom za najbolj katoliško državo, ostala republika.

V Londonu ne vedo nič o kakih novih ponudbah in posojilu Nemčiji

London, 23. julija. AA. Reuter poroča: Diplomatski dopisnik »Sunday Times« poroča, da britanski vladi ni znan noben načrt o kakšnem večjem posojilu Nemčiji, ki naj bi ga dobila pod pogojem, da preneha s svojim orožništvim programom. Niti ministrski predsednik Chamberlain, niti zunanji minister lord Halifax, pa tudi ne kak drug član britanske vlade, ne ve ničesar o tem predlogu, ki je bil baje izročen nemškemu delegatu dr. Wohltatu pri njegovem obisku v Londonu.

Enoten kruh v Italiji

Rim, 23. julija. AA. V začetku meseca avgusta bodo v Italiji pričeli s proizvodnjo enotne vrste kruha za vso državo. Ta kruh bo znatno boljši od navadnega, ki se sedaj prodaja v Italiji. Kruh bo brez kakršnih koli primesi od samega žita. Zaradi tega se bo tudi njegova cena zvišala za 10 centov pri kilogramu. Ta cena bo potem ostala nespremenjena do 31. julija prihodnjega leta.

Incident na bolgarsko-turški meji

Sofija, 23. julija. AA. Bolgarska agencija poroča: Na bolgarsko-turški meji pri Svilgradu je prišlo 21. julija do incidenta. Pri tej priliki je bil en turški vojak ranjen, in sicer na bolgarskem področju. Naslednjega dne se je ustala bolgarska vojska na meji.

Nov sestanek v Moskvi

Moskva, 23. julija. br. Danes dopoldne je bil v Kremlju ponovni sestanek Molotova in Potemkina z angleškim in francoskim poslanikom ter odposlancem angleške vlade Strangom. O današnjem razgovoru še ni bilo izdano nikakoli poročilo in zato še niso znane podrobnosti. Francoski in angleški poslanik sta takoj po sestanku skupno sestavila poročilo za angleško in francosko vlado, ki je bilo že nocoj odposlano v London in Pariz.

Vojaško sodelovanje Anglije s Poljsko

Berlin, 23. julija. br. V tukajšnjih krogih zatrjujejo v zvezi z obiskom angleškega generala Ironsidea v Varšavi, da so bili pri tej priliki sklenjeni zelo važni vojaški dogovori. General Ironside je določen za poveljnika angleške ekspedicijske armade, ki bo v primeru vojne poslana na Poljsko. Dogovorjeno je tudi najtesnejše sodelovanje angleškega in poljskega letalstva, ki bo postavljeno pod skupno poveljstvo. V kratkem bodo prirejene skupne angleško-poljske letalske vežbe, da se angleški letalci seznanijo s poljskimi letališči, ki bodo služila za oporišča angleškega letalstva na Poljskem.

Slovaško-madžarska pogajanja prekinjena

Budimpešta, 23. julija. AA. MTI poroča: Trgovinska pogajanja med Madžarsko in Slovaško, ki bi se morala pričeti 26. t. m., so odgojena na nedoločen čas. Vodja madžarske manjšine na Slovaškem Jan Esterhazy je izjavil uredniku lista »Ujhrer« v Bratislavi, da je razlog za odgojitev trgovinskih pogajanj v tem, ker se zadnje tedne na Slovaškem na raznih političnih zborovanjih ustvarja protimadžarsko razpoloženje. Ta zborovanja so bila prenešana tudi po slovaških radijskih postajah. Ozračje politične napetosti bi torej moglo ogroziti uspeh pogajanj.

Razkol v Francovem taboru

Pariz, 23. julija. AA. Havas: Iz Španije prihajajo protislovna poročila. Tako govorijo, da je general Queipo de Llano, ki je bil večeraj v Burgosu, odpotoval v Francijo. Merodajni krogi pa izjavljajo, da general Queipo de Llano ni prekršil španske meje. Istočasno se čuje, da je bil general Jague zadržan v Madridu v trenutku, ko je hotel odpotovati. Notranje ministrstvo je prepovedalo vse manifestacije in zborovanja ter izdalo naredbo, da se mora vse manifestacije in zborovanja prijaviti oblastem. Vse kaže, da je med najbližjimi sotrudniki generala Franca z ene strani in generala Queipo de Llana iz druge nekaterih drugih znanih osebnosti prišlo do razkola.

Govem londonskem obisku. Diplomatski urednik omenjenega lista pristavlja, da je vsakakor važnejše dejstvo, da je dr. Wohltat prišel pri svojem obisku do prepričanja, da je Velika Britanija odločena upreti se vsakemu napadu v Evropi in da bo držala svoje obljube, ki jih je dala Poljski, Rumuniji in Grčiji. V ostalem, pojasne list, Anglija ni nikdar zaprla vrat za pogajanja in je vedno pripravljena na pameten način se razgovarjati.

Pariz, 23. julija. AA. Havas: Iz Španije prihajajo protislovna poročila. Tako govorijo, da je general Queipo de Llano, ki je bil večeraj v Burgosu, odpotoval v Francijo. Merodajni krogi pa izjavljajo, da general Queipo de Llano ni prekršil španske meje. Istočasno se čuje, da je bil general Jague zadržan v Madridu v trenutku, ko je hotel odpotovati. Notranje ministrstvo je prepovedalo vse manifestacije in zborovanja ter izdalo naredbo, da se mora vse manifestacije in zborovanja prijaviti oblastem. Vse kaže, da je med najbližjimi sotrudniki generala Franca z ene strani in generala Queipo de Llana iz druge nekaterih drugih znanih osebnosti prišlo do razkola.

V Londonu ne vedo nič o kakih novih ponudbah in posojilu Nemčiji

London, 23. julija. AA. Reuter poroča: Diplomatski dopisnik »Sunday Times« poroča, da britanski vladi ni znan noben načrt o kakšnem večjem posojilu Nemčiji, ki naj bi ga dobila pod pogojem, da preneha s svojim orožništvim programom. Niti ministrski predsednik Chamberlain, niti zunanji minister lord Halifax, pa tudi ne kak drug član britanske vlade, ne ve ničesar o tem predlogu, ki je bil baje izročen nemškemu delegatu dr. Wohltatu pri njegovem obisku v Londonu.

Pariz, 23. julija. AA. Havas: Iz Španije prihajajo protislovna poročila. Tako govorijo, da je general Queipo de Llano, ki je bil večeraj v Burgosu, odpotoval v Francijo. Merodajni krogi pa izjavljajo, da general Queipo de Llano ni prekršil španske meje. Istočasno se čuje, da je bil general Jague zadržan v Madridu v trenutku, ko je hotel odpotovati. Notranje ministrstvo je prepovedalo vse manifestacije in zborovanja ter izdalo naredbo, da se mora vse manifestacije in zborovanja prijaviti oblastem. Vse kaže, da je med najbližjimi sotrudniki generala Franca z ene strani in generala Queipo de Llana iz druge nekaterih drugih znanih osebnosti prišlo do razkola.

Angleški manevri

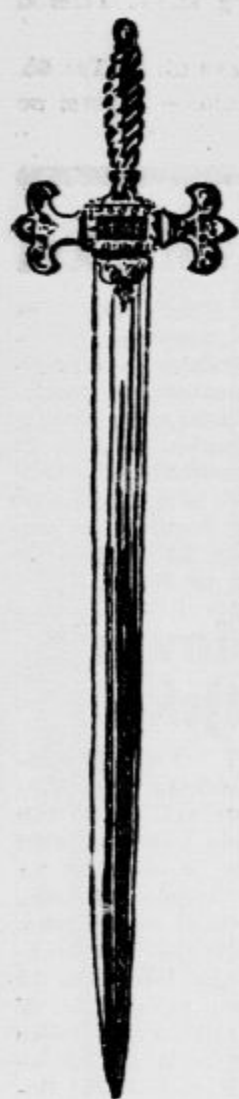
London, 23. julija. AA. Stefani: Manevri angleške kopne vojske so se pričeli snoči. Na manevrih sodeluje okrog 130.000 mož. Izvedle so se tudi posebne vaje prevoza čet.

Razne nesreče

Quebec, 23. julija. AA. 70tonska ladja »Cram Island« je bila od nezname ladje presekanja na dva dela. Stiri osebe so izgubile pri tem življenje.

Aleksandrov meč si je petič priboril Ljubljanski Sokol

Svečana izročitev meča zmagovalni vrsti
Podrobni rezultati tekmovalne telovadbe

Zagreb, 23. julija.
Nedeljsko »Jutro« je že na kratko poročalo o borbah za meč kralja Aleksandra I., ki so se pričele v soboto v Zagrebu in se tudi končale. Vrsti Ljubljanskega Sokola si je že petič po vrsti — to pot v izredno močni in plemeniti konkurenci — priborila kraljev meč. Rezultati tekmovalne vrste bili naslednji:

1. Ljubljanski Sokol 551.39 ali 87.52%; 2. Sokol Beograd 537.21 ali 85.27%; 3. Sokol Zagreb 522.72 ali 82.97%; 4. Sokol Celje 470.04 ali 74.60 odstotkov; 5. Ljubljanski Sokol II. 427.58 ali 67.86 odstotkov.

Posamezniki:

1. Budja Josip (Beograd) 92.79; 2. Gregorka Boris (Ljubljana I.) 92.06; 3. Forte Miroslav (Ljubljana I.) 88.08; 4. Mihočinović (Beograd) 87.68; 5. Zupančič Neli (Ljubljana I.) 87.23; 6. Longika Miroslav (Ljubljana I.) 86.04; 7. Vukičević (Zagreb) 85.54; 8. Grilec Konrad (Celje) 85.49; 9. Stigar Miloš (Beograd) 85.42; 10. Stavbe (Celje) 85.34.

11. dr. Ivko Pustisek (Ljublj. I.) 84.39; 12. Djordje Jarosavljević (Beogr.) 84.35; 13. Antosiewicz Edo (Ljublj.) 84.09; 14. Slapav Bojislav (Zagr.) 84.07; 15. Slanina Edo (Lj. I.) 82.79; 16. Jelić Drago (Zagreb) 83.10; 17. Norbert Oto (Beogr.) 81.96; 18. Skrbineš Miloš (Ljublj. I.) 81.44; 19. Znidaršič Ivo (Zagr.) 81.39; 20. Boltižar Stjepan (Zagr.) 81.29.

V posameznih panogah so bili doseženi naslednji rezultati:

Drog: 1. Grilec (Celje) 10.08; 2. Antosiewicz (Ljubljana I.) in Bela (Beograd) 9.90; 3. Budja (Beograd) 9.70.

Bradja: 1. Budja (Beograd) 9.86; 2. Bela (Beograd) 9.66; 3. Skrbineš Miloš (Ljublj. I.) 9.63.

Krog: 1. Grilec (Celje) 9.80; 2. Mihočinović (Beograd) 9.60; 3. Antosiewicz (Ljubljana I.) 9.59.

Konj: 1. Grilec (Celje) 9.99; 2. Antosiewicz (Ljubljana I.) 9.65; 3. Boltižar (Zagreb) 9.53.

Preskoki čez konja: 1. Grilec (Celje) in Budja (Beogr.) po 10.00; 2. Vitek (Ljublj. II.) 9.93; 3. Mihočinović (Beogr.) 9.80.

Tekmovalna prosta vaja: 1. Budja (Beograd) 9.90; 2. Mihočinović (Beogr.) 9.70; 3. Longika (Ljubljana I.) 9.65.

Skok v daljavo: 1. Slanina (Ljubljana I.) 588 cm ali 10.90%; 2. Zupančič Neli (Ljublj. I.) 584 ali 10.80%.

Met diska: 1. Zupančič Neli (Ljubljana I.) 33.63 m ali 10.60%; 2. Jelić (Beograd) 32.21 ali 10%; 3. Slapav (Zagr.) 31.12 ali 9.40%.

Tek 110 m zapreke: 1. Zupančič Neli 17.5 ali 10.70%; 2. Stavbe (Celje) 18 ali 10.5%; 3. Longika (Ljublj.) 18.4 ali 10.3%.

Zletne proste vaje: 1. Beograd 9.60; 2. Ljubljana I. 9.50; 3. Ljubljana II. 8.80.

Prve medletne tekme članov in članic je Jugoslovanski sokolski savez priredil leta 1925 na Vidov dan. Zmagovalni vrsti v višjem oddelku je Viteški kralj Aleksander namenil Dušanov meč. Ze takrat je zmaga vrsta Ljubljanskega Sokola v naslednji postavi: Pehani Gojmir, Gregorka Boris, Sršen Srečko, Vrhovc Ljode, Kavčič Kajetan, Zilič Stane in Orel Lovže. Viteški kralj Aleksander je želel videti zmagovalno vrsto in uprava dvora je pozvala starostar JSS v Beograd, da se je dogovoril o poteku slavnostne predaje meča, katerega so potem prekrstili v meč kralja Aleksandra I. Sestavljeni so bili statuti in zapisani na pergament. Ena izmed glavnih in važnih točk teh statutih je, da je Aleksandrov meč stalno prehodno darilo, katero si pribori sokolska vrsta, včlanjena v Jugoslovanski sokolski savez (zdej v SSKJ).

Meč je dragoceno umetniško delo, na njegovem rezilu je od prve zmage dalje vrezano ime zmagovalca Ljubljane matice in potem še trikrat po vrsti, zdej pa že petič, kar je dokaz, da Slovenci še vedno prednjačimo v telovadbi, dasti so nam Beograjčani in Zagrebčani že tesno za petami.

Prvo vrsto, ki je to pot tekmovala za Aleksandrov meč, so sestavljali bratje Antosiewicz Edo, Forte Miro, Gregorka Boris, Longika Miro, dr. Pustisek Ivko, Slanina Edo, Skrbineš Miloš in Zupančič Neli, v drugi vrsti Ljubljanskega Sokola (iz jemo dve bratovi) pa so tekmovali bratje Freljeh Emil (Sokol II), Medon Albert, Planinšek Pavel, Skrbineš Marjan, Valant Robert in Vitek Gvido (Sokol II).

Danes je bila na sokolskem stadionu v Zagrebu svečana izročitev kraljevega meča najboljši zmagovalni vrsti večerašnjega tekmovalja. Nekoliko po 11. se je pripeljal zastopnik Nj. Vel. kralja, artiljerijski polkovnik Fran Pogacar, ki sta ga pri vstopu v stadion sprejela namestnik starejši SSKJ dr. Oto Gavrančič in vodja tekmovalja, namestnik saveznega načelnika inž. Vojislav Pajić. Spremlila sta ga pred glavno tribuno, kjer so bili zbrani tekmovalci in sodniki. Tam ga je pozdravil inž. Pajić ter razglasil rezultate, naglašujoč, da je zmaga vrsta Ljubljanskega Sokola, ki naj ji zastopnik Nj. Vel. kralja izroči meč kralja Aleksandra.

Polkovnik Pogacar je najprej izročil meč dr. Gavrančiču, ta pa vodji tekmovalja inž. Pajiću, ki ga je s primernim nagovorom izročil vodniku vrste br. Neliju Zupančiču.

Zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Pogacar je podaril roko vsem članom zmagovalne vrste. Lepa svečanost je bila zaključena z državno in sokolsko himno, s pozdravom državnih zastav in mimohodom.

Sokol pri Devici Mariji v Polju je imel uspeh nastop

Ljubljana, 23. julija.
Odlični uspehi nastop Sokolov pri Devici Mariji v Polju je pokazal, kako zelo si je zlasti v zadnjem času sokolska misel osvojila naš kraj. Kljub slabemu vremenu, ki je grozilo vse popoldne z dežjem, se je kmalu po kosilu začela na telovadšču sokolskega doma zbirati množica ljudi, ki je potem z največjim navdušenjem spremljala nastop sokolske mladine. Zastopana so bila tudi sosedna bratska društva, tako Sokol I, Sokol II, Sokol III, Ljubljanski Sokol, društva Moste, Štepanja vas, Medvode, Dob, Radomlje in Lavrea. Župo je zastopal brat Slana.

Po pozdravu zastavi je starosta br. Bahovec Anton izrekel tople pozdravne govore, nato pa se je začel razvijati program, ki je pokazal, da so se člani in članice pod vodstvom svojih načelnikov skrbno pripravljali na ta dan.

V prvi točki je izvajal ženski naraščaj proste vaje, nato pa se je poizkusila v prostih vajah moška in ženska deca. Razveseljivo je, koliko najmlajših si je znal pridobiti Sokol pri Devici Mariji v Polju.

Prav gniljivo je bilo gledati dečke in dečke, ki so se komaj prav šodili, kako so skušali strumno korakati po telovadšču in s kakšno vneto so sodelovali pri vajah.

Šest dekle je nato izvajalo rajalne vaje, ki jih je sestavil župni načelnik br. Stane Pirc. Bile so delezne splošne priznanja. Prav tako moški naraščaj, ki je nastopil v prostih vajah. Člani pa so pokazali svojo spretnost na orodju, kjer so izvajali prave akrobacije. Nastopili so tudi gostje, in sicer devet članov iz Most; izvajali so proste vaje. Spored je bil lepo zaključen s mogočno »Pesmijo sokolskih legije« in slovansko himno »Hej Slovanie Ves čas nastopa je igrala vojaška godba 40. pehotnega polka.

Društvo izreka posebno zahvalo papirnici v Vevčah, ki mu je s tolikšno naklonenostjo šla na roko, kjer je je mogla, in mu dala na razpolago ves potreben les in papir, pa tudi prevozna sredstva.

Počastitev spomina dr. Janžeta Novaka

Notranje gorice, 23. julija.
18. t. m. je poteklo pet let, ko je usoda ugrabila slovenskemu narodu borca za pravice delovnega ljudstva in naroda dr. Janžeta Novaka. Da se obdoli spominu velikega pokojnika, je priredilo Društvo kmečkih fantov in deklet v Notranjih goricah danes 23. t. m. na njegovem grobu spomin-sko proslavo, katere so se udeležili številni zastopniki kmečkega gibanja in njegovi prijatelji. Ob 9. uri popoldne se je brala v cerkvi sv. maša zadušnica, nato pa so šli vsi zastopniki kmečkih in ostalih organizacij na njegov grob, kjer so polčili številne vence in šopke, ki naj bodo zunanji dokaz, da misel dr. Janžeta Novaka še živi in da njegov duh še vedno drami vse k se vztrajnejšemu delu za ljudski blagor.

Zastopnik Zveze kmečkih fantov in deklet Jože Blaž se je spomnil neveljavih zaslug pokojnika za vse kmečko gibanje, ka-

teremu je žrtvoval največ svojih sposobnosti. V spominskem govoru je opisal njegovo borbo in delo za slovenski narod, zlasti se za kmečkega in delavskega človeka. V imenu kmečkega prosvetnega društva »Brazde« je g. Josip Udovič obljubil, da bo društvo in vsi, ki se bore v kmečko-delavskem gibanju, izpolnili njegovo oporoko. Za ljubljansko Okrožje kmečkih fantov in deklet je spregovoril g. Ivan Dovč, zatrjujoč, da bo kmečka mladina zvesto sledila njegovemu duhu in branila svobodno slovensko zemljo, za katero je pokojnik žrtvoval vse svoje sile. Grob so obstopili kmečki fantje in dekleta in izročili krasne šopke rož, trave in klasja, ki naj bodo tiha, a skromna oddolžitve kmečke mladine za njegovo borbo in delo.

Njegov spomin bo živel v srcih vseh, ki so poznali njega in njegovo neprecenljivo delo. Slava mu!

Dolenjske Toplice imajo elektriko

Za napredek tega dolenjskega zdravilišča pa so
potrebne še druge reči

Dolenjske Toplice, 23. julija.
Zdraviliška sezona je v polnem razmahu. Dan za dnem prihajajo kopališki gosti in odhajajo oni, ki so zdravljenje že končali. Zelo častno so zastopani kakor vedno gostje iz Ljubljane, pa tudi iz drugih krajev naše banovine. Več jih je iz sosedne Hrvatske in iz Srbije. Prav tako je Nemcev iz

škim gostom čim udobnejše bivanje v našem zdravilišču. Nihakor ne zadostuje za razvjenega kopališkega gosta dobra kopel, on hoče tudi izven kopališča svoje udobnosti. Velika ovira napredku kopališča sta preoddaljena železniška postaja in skrajno slaba cesta od postaje do zdravilišča, ki je zlasti ob sedanjem času polna prahu, tako da se za vsakim vozom, zlasti avtomobilom vlečejo oblaki prahu. V tem pogledu bi oblastvo moralo nekaj ukreniti. Cesta v takem stanju, kakor je zdej, pa ne more delati časti zdravilišču. Kaj vse se stori za ceste v drugih letoviščih in v zdraviliščih naše banovine, le naša dolenjska stran ostaja še vedno zapostavljena. Z dobro urejeno cesto bi zdravilišče Toplice mnogo pridobilo. Kako malo se stori za to cesto, ki veže zdravilišče Toplice z zunanjim svetom, se najlepše vidi, da na kraju, kjer je deževje že v zimskem času utrgalo

del ceste, še do danes ni nič popravljeno, ker ni denarja za dolenjske ceste. Neprijetno pade v oči kopališkemu gostu zlasti zdej, ko se je struga potoka Sušice izsušila, ko vidi vso to nesnago v znamenarjeni strugi. Sicer je bilo določeno že spomladi, da se bo regulirala struga potoka, toda žal je ostalo le pri besedah, kar je spet dokaz, da za Dolenjsko ni denarja. Res je sicer, da je bila letošnja pomlad zelo deževna, da so vode izredno narasle in je bilo tako delo nemogoče, vendar bi zdej delo lahko začeli. Mnogo je načrtov za olepšanje in ureditev zunanjega lica dolenjskega zdravilišča, a na žalost ostaja vse le pri načrtih.

Edina važna pridobitev za Dol. toplice je elektrika. Danes 23. t. m. je bila slovesna otvoritev. Gospodje, ki so prisostvovali slovesni otvoritvi elektrike, so pač videli, kaj vse še manjka za razvoj in napredek edinega dolenjskega zdravilišča.

Maribor čez nedeljo

Maribor, 23. julija

Vremenski preobrat

Neznosna vročina v zadnjem času se je stopnjevala do viske večera, ko je po zatrevanju stanovalec ob Kralja Petra trgu dosegla na imenovanem trgu celo 51 stopinj Celzija. Zvečer so se že pojavili na obzorju prvi oblaki, okoli 21. ure se je začelo na zapadu bliskanje, ki je preko noči prešlo v neprestano odprto ognjeno morje. Na severozapadu so švigale strele. Zdelo se je, da bo nastopilo kot reakcija na silno vročino strahovito neurje. Davi okoli 1. pa je nenadno zapihal mrzel severni, oziloma severovzhodni. Ob pol 2. so se padale prve kaplje. Proti 4. uri je sledilo deževje, ki je zelo ohladilo soparno in težko vzdušje. Deževalo je v presledkih do 8. dopoldne. Nebo je ostalo oblačno in ves dan je bil prijeten hlad.

Zadnja pot poštnega inspektorja špendla

Na pobreškem pokopališču so se zbrali v velikem številu stanovniki tovariši, znanci in prijatelji blagopokojnega poštnega inspektorja in vodje poštničarskega oddelka pri pošti Mariboru II g. Avgusta Špendla. Pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pokojni špendl med svojimi stanovskimi tovariši, pa tudi v drugih vrstah mariborskega prebivalstva. V številnem mrtvaškem sprevodu so korakali za žalujočimi svoji poštni uradniki, zvaniki, služitelji, znanci in prijatelji. Pogreba so se udeležili kot zastopnik direkcije pošte iz Ljubljane višji svetnik dr. Franc Janžekovič, nadalje upravniki pošte Maribora II inspektor g. Klemenčič, upravniki pošte Maribora I g. Oršani. Žalostinke je svirala poštarska godba, pevci pevskega društva »Poštnega roga« pa so odpele poslovinlji žalostinke. Poslednji dom nepozabnega vrliga

narodnjaka in vzornega uradnika krasijo venci uradništva pošte Maribora II, uradniških mariborske glavne carinarice, carinskih porabnikov in špediterjev v Mariboru. Bodi priljubljenemu pokojniku lahka rodna zemlja, ki jo je tako goreče ljubil.

Osemčlanska družina brez strehe

V Zgornjem Dobrenju je zajel ogenj domačijo kočarja Viktorja Lubijskega. Ogenj se je razširil tako naglo, da niso mogli rešiti pohištva, obleke in drugih predmetov. Zdi se, da je zatal požar zaradi slabega dimnika. Uboga osemčlanska družina je zdej brez strehe in vsakršnih sredstev. Pomagajmo nesrečnim pogorelcem!

Kradeže

Na Pobreški cesti so ukradli šivilji Angli Koprivnikovi iz kasete 500 din. Zanimivo je, da se tat ni dotaknil ostalih 1900 din, ki so bili v kaseti. Verjetno je, da je ukradla denar neka ženska, ki so ji domače razmere dobro znane in ki je zdej neznamo kam izginila. Tudi ljubitelji tujih koles se spet udeležujejo. Dijaku Eriku Puharju s Tržaške ceste 36 je izginilo kolo znamke »Wanderer« z evidenčnim številom 2-119409, delavcu Ivanu Mlakarju iz Dravске ulice 15 pa kolo znamke »Elfas« z evidenčnim številom 2-25069.

Maščeval se je

Na cesti pri Veliki so našli nezvestnega predelevca Konrada Hermana, ki ima na hrbtu več vbovov. Hermana so prepeljali v bolnico. Orožniki so pričeli poizvedovati in so dognali, da je Hermana Konrada zabodel neki 32-letni Filip Nebi, ki je pri zaslišanju izpovedal, da se je hotel s tem maščevati nad Hermanom zaradi neke zadeve.

Žitna letina v Bački je dobra

Kakovost zrnja je odlična

Sombor, 23. julija.
Pšenica v aBekt je po večini že omlačena. Kolikor je je še ostalo, bo omlačena v nekaj desetih dneh. Kakovost zrnja je odlična. Zrnje ima hektolitrično težino 80 do 84 in je brez primesi. V okolici Sombora in v vsej Bački se povprečni pridelek giblje med 11 in 13 metriskimi stoti na oral. Pa tudi 15 do 18 metriskih stotov so dala nekatera zemljišča. Kjer je bila pšenica poškodovana od toče, znaša pridelek 6 do 8 metriskih stotov.

Kakor doslej kaže, bo pridelek za 20% slabši od lanskega, kar pomeni, da je še zmerom dober, ker je bila lanska letina rekordna. Prizad kupuje dnevno 700 do 800 vagonov.

Ječmen, ki se tu seje samo za domače potrebe, je dal 10 do 12 metriskih stotov na oral.

Huda vročina zadnjih dni je začela škodovati turščici. Na slabši zemlji so listi turščice že malo orumeneli. Če dež nastopi kmalu, bo letina turščice prav dobra.

Avtofurgon iz Ljubljane je povozil v Samoboru kolesarja

Samobor, 23. julija

V noči na soboto se je zgodila v Samoboru huda nesreča, katere žrtev je postal Ivan Buzi, namestnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Buzi je prišel iz gostilne in sedel na svoje kolo, da bi se odpravil domov. V tistem trenutku pa se je pripeljal v smeri iz Zagreba avtofurgon, ki ga je vodil Koritnik Maks, namestnik šofer pri Higienem zavodu v Ljubljani. Avtofurgon se je peljal proti Ljubljani. S Koritnikom je bil kot sopotnik posestnik

Mihael Anžur. Ko je šofer videl pred seboj kolesarja, se mu je izognil, toda Buzi se je z levo roko vjel na ostru kavelj avtofurгона, ki je nekaj desetnih metrov vlek s seboj svojo žrtev, dokler ni šofer vozila ustavil.

O nesreči je bila takoj obveščena policija, ki je ugotovila dejansko stanje. medtem ko je bil poškodovani Buzi prepeljan k zdravniku. Kdo je zakrivil nesrečo, bo skušala dognati preiskava.

Ljudi so tihotapili čez mejo

Razočarane žrtve so pomagale razkrinkati
brezvestno družbo

Maribor, 23. julija

Mariborska policija je prišla na sled svojevrstni družbi, ki je tihotapila čez mejo v Nemčijo — ljudi. Družbo so sestavljali razni brezvestneži, med katerimi je bilo tudi nekaj šoferjev avtotaksijev. Po svoje žrtve so hodili tudi na Hrsvatsko. Pred dnevi je prišlo v Maribor šest ljudi iz Siska. Iskali so delo, pa so padli v roke nekemu šoferju avtotaksijskega. Začel jih je nagovarjati, naj gredo v Nemčijo, kjer da je zaslužek velik. Ponudil se je, da jim bo omogočil prehod meje. Delavci so pristali na to. Plačati so morali šoferju po 100 din za prevoz do meje. Dalje so se spričevali, da morajo tistemu, ki jih spravi čez mejo plačati prav tako po 100 din. Šofer jih je popeljal do St. Ilija, kjer je dobil od njih dogovorjeni denar, a oni drugi je šel z žrtvami proti meji. Vsi so se skrilili v gozdu in počakali noči. Preden so šli

čez mejo, je vodja terjal od vsake žrtve poleg dogovorjenih 100 din še po 40 din. To pa še ni bilo vse. Ko so bili čez mejo, je izsilil od vsakega še po 200 din, nato pa jih je prepustil usodi.

Na oni strani so siromaki zvedeli, da se delo ne dobi tako zlahka in da življenje tam ni tako lepo, kakor sta jim ga slikala zapeljivca. Zato so se vrnili. Na naši strani pa so bili aretirani in privedeni v Maribor. Prav ta aretacija je omogočila policiji priti na sled brezvestni družbi.

Doznajna preiskava je ugotovila, da ima družba na vesti dolgo vrsto žrtv, ki jih je vse seveda tudi pošteno opeharila. Marsikatera žrtev je dala zadnji denar, da je lahko prišla čez mejo, kjer je potem sledilo hudo razočaranje. Policija je aretirala vrsto osumljivcev, aretacija pa še sledijo.

Pet minut vzgoje

Tehnika vzgoje

Kadar brskam po pedagoški literaturi, me zmerom znova preseneča dejstvo, kako malo se pri nas brigamo za posebno poglavje pedagogike, ki bi ga mogli imenovati »tehniko vzgoje«. Kaj bi trebalo doseči, to že ve marsikdo, »kako« se to napraviti, pa je vprašanje, s katerim si včasih belijo glave tudi prav pametni in dobri vzgojitelji. To vprašanje — (kako?) ni važno le v velikih vprašanih vzgoje, ampak še mnogo bolj pri vsakdanjem drobižu neštetihih malenkosti v življenju otrokovega. Vprašanje »kako?« mnogi zavračajo, češ da je vprašanje po »receptu«,

ki ga nismo dolžni in ga tudi ne moremo dati. Mar dobi bodoči inženjer na tehniški »recept« za svoja poznejša dela?

Mali Drejce je na primer pokal obraza, da ga je bilo kar veselje gledati. Njegova babica je pravila, da bo gotovo »šel k teatru«, ko bo velik. Staršem pa »ta otrokova razvada ni bila prav nič všeč. Hoteli so ga odvaditi tega. Vprašanje »kako« očetu ni bilo mnogo mar. Sinčica je parkrat nahrullil in mu prepovedal pačenje. Toda šele zvečena zasušnica je pomagala: v očetovi prisotnosti so Drejce ni več pačil. Tem bolj se je za njegovim hrbtom. Nazadnje sta

se starša skregala zaradi otrokovega pačenja. Žena je namreč trdila, da oče ni ubral prave metode, ta se je pa zaradi te kritike ujezil. Prepri je zaključil s kategoričnim izjavo:

»Ne sme se pačiti, pa amen. Naj pa šiba poje, če drugo ne pomaga!«

To je bil dober in energičen mož, kakor jih je prav veliko po svetu. Kadar gre za otroke in njihovo vzgojo, je kakor Aleksander Veliki: enostavno preseče gordijski voz. Pozablja, da je živel Aleksander Veliki v starem veku in da bo njegov posnemalec v našem času, ne da bi hotel, zamahal svoj meč po svoji glavi. Kakor v zavojevalni politiki tudi v vzgoji ni zmerom pametno sekati gordijske voze. Bolj modro in uspešnejše je nasprotnika »okoli prinesiti« kakor pravijo Ljubljanci.

V vzgoji so žene takim nalogam mnogo bolj kos kot moški, vsaj dandanes je še tako. Drejceva mati je ubrala takšno zvičajno pot, ki uspešneje vodi k cilju. Ko se je Drejce pačil, se je nagnila k njegovemu obrazu in ga pozorno ogledovala. Drejce je bil tako presenečen, da se je takoj nehaj pačiti. Komaj je izdaval vprašanje:

»Zakaj me pa tako gledaš?«

In mati mu je popolnoma resno odgovorila:

»Veš, ti tvoji obrazi so mi prav za prav hudo všeč. Rada bi se naučila pokati take obraze. Pokaži mi še kakšnega!«

Drejce je kar postarani gledal svojo mater, tako ga je spravila iz ravnovesja. Ko pa le ni odnehal siliti vanj, je počasi raztegnil svoj obraz v prav malo posrečeno spaklo. Ko bi trenila, se je tudi mati kar se da bedasto spala.

To je bil v Drejčevi vzgoji krasen tehnični knok aut, če si smem za vzgojno tehniko izposoditi ta izraz iz nič kaj prijaznega boka. Drejce se seveda ni nikoli več pačil. Počemu tudi? Njegovo pačenje je imelo vendar le ta smoter, da vzbuja pozornost, povsem drugo pozornost kakor mu jo je nazadnje posvetila mati.

To je bil primer iz vzgojne tehnike. To je samo tehnično vprašanje in nič več. Gre za to: s kakšnimi sredstvi bom najuspešneje in najhitreje dosegel svoj cilj? Zvičaje te vrste, kakor sem jo pravkar opisal, nikakor ni nemoralna. Kar je pa še važnejše: takih tehničnih trikov se more naučiti vsakdo, tudi če sicer ni kdove kako dober vzgojitelj. Brez takih sredstev pa bi ljudje v raznih poklih, ki imajo opravka z otroki, sploh ne mogli shajati.

Spominjam se, kako je moj oče znal imenito miriti vekačje dojenčke, kadar je kričanje že preveč nategovalo živce. Postavil se je v otrokovo bližino, se zanj sploh ni zmenil, ampak je z vso pozornostjo zdel delati primumknjene kretnje ali obračati kak predmet. Ni minilo četrt minute in že je otrok sledil vsemu s isto pozornostjo in se kmalu popolnoma umiril. Neki fantek je imel norice. Da se po noči ne bi praskal, mu je bilo treba zavézati roke v rute. Komaj so se starši približali z rutami, je otrok začel tuliti iz vsega grla. Papa je seveda hotel »inter-venirati« na svoj način:

»Tino bodi! To mora biti, da se v spanju ne boš praskal!« Matere pa dober instinkt ni zapustil. Smehljala se je otroku:

»Ti si pa res čuček! Mi ti hočemo napraviti takšne tačice kakor jih ima muca, ti se pa cmeriš! Saj si videl muco. Tako ljubke tačice ima, kajne? ...« In jela je pripovedovati o teh tačicah, otrok je nehaj jokati in je samo še zaskrbljeno vprašal, ali bodo res take tačice, kakor jih ima muca. Ko so bile roke obvezane, ga je pozvala, naj oponaša muco, vsi so se navdušeno smejali, vsakomur, ki je prišel k postelji, so pokazali tačice in fant jih je z največjim veseljem prenašal nekaj noči. Koliko joka, ki v vročini ni prav nič koristen, in koliko nevolje otroku in sebi je prstnila mati z iznajdbo teh tačic!

Takih iznajdb, vseh mogočih koristnih trikov bi znala vsaka rutinirana otroška negovalka in vsaka mati, ki ima kolikaj fantazije, našeti prav veliko. Vsi ti spadata v tehniko vzgoje, v tehniko, ki se da dognati, učiti, izpolnjevati.

V knjigi, ki je par strani posvetila tudi tem tehničnim vprašanjem, sem našel tehniko razvrščeno kar v skupine po sredstvih in poteh, ki se dajo izkoristiti, kadar so taki majhni triki v vzgoji potrebni, da pomagamo otroku in sebi. Navedel sem brez teoretiziranja le par »trikov«. Male zvičaje pa so važen del vzgojne tehnike.

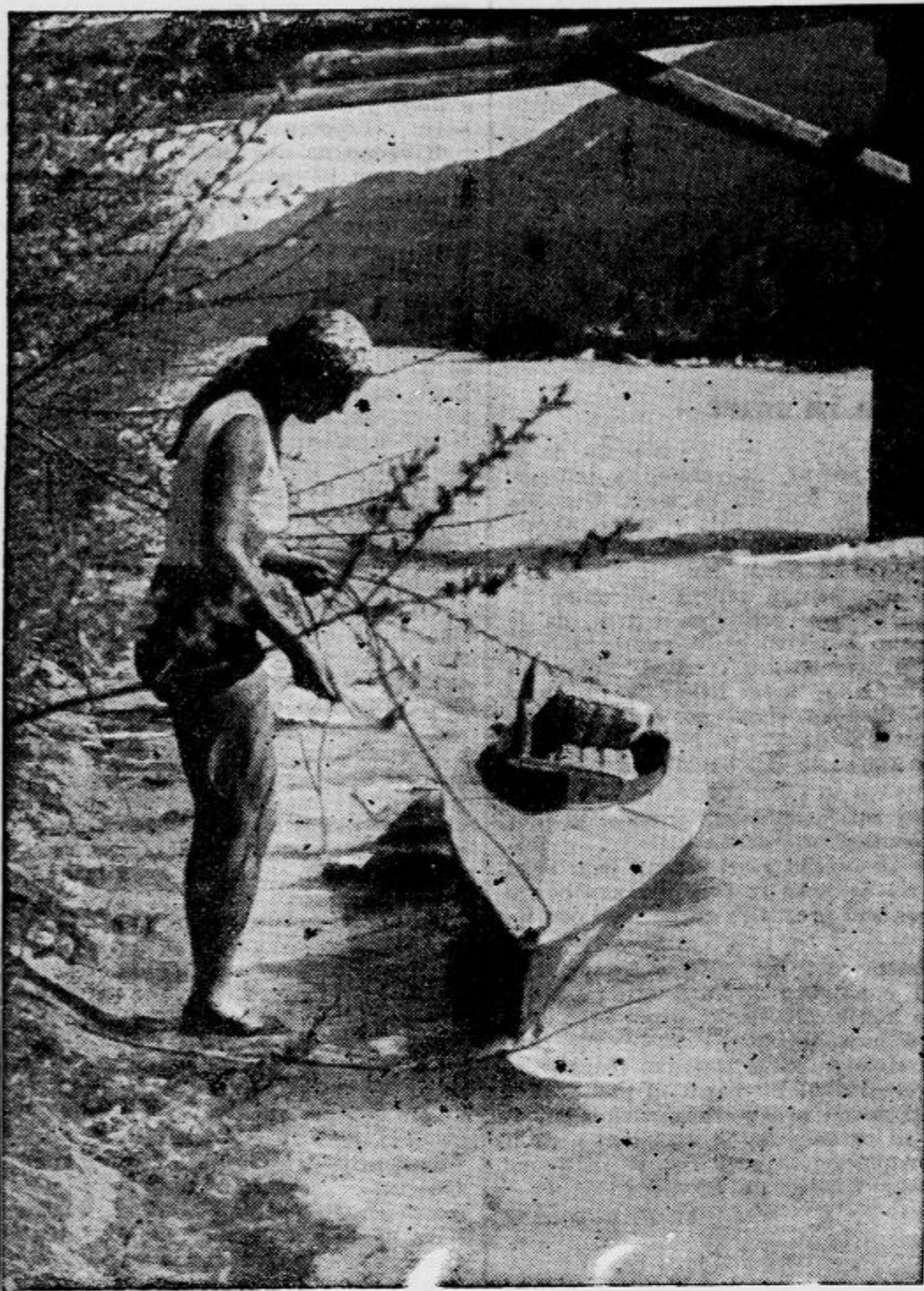
S temi vtrditvami sem zasledoval dva namena: reči pedagogom, da je tudi vzgojna tehnika vredna in potrebna pozornosti in sistematičnega proučevanja in predložiti vsem, ki imajo opraviti z otrokom, da najkrajša in najjasnejša pot ne vodi zmerom k cilju: da moramo in moremo izrabljati svojo fantazijo in svoja ter tuja izkustva, da si v vzgoji včasih pomagamo a premenitim prijemom, z majhnim trikom, ki za-leže včasih stokrat več kot vse nasilje, vse pridigarstvo in nergaštvo. ano

Dež je bil že zelo potreben

Ljubljana, 23. julija.
Po treh tednih močne solne pripeke se je v noči na danes nenadno ohladilo in okrog pol 2. jutraj smo imeli nevihto s bliskom in gromom. Močni nali je nekoliko napojil izsušeno zemljo, ki je bila močeveko potrebna. Zadnje dni so se kmetje s strahom ozirali v nebo, zakaj rastlinstvo je mučilo že huda suša.

Ob Ljubljani in Savi - v solncu, vodi in naravi

Nekaj sličic in drobnih doživljajev, smešnih in skoraj resnih, z rivijere našega malega človeka

V teh pasjih dneh, ko solnce pritiska z neba in je vsako težje delo v očeh sodobnega meščana greh zoper duha in telo, si vesoljna Ljubljana hladi grlo in želodec s pivom, a prevročo glavo — v vodi. Prvega, namreč žejnih grl, imamo na pretek, drugega, namreč mrtvega piva, toliko, kolikor denarja, a tretjega, t.j. navadne vode, več kot obojega skupaj, čeprav se zlasti v poslednjih letih skrbni mestni očetje — iz razlogov splošne nacionalne štednje za primer egiptovske suše — vidno trudijo, da bi nam s čim višjo vodarino ubili še poslednje slast do nje. Kljub temu pa si Ljubljana zaenkrat še ne da vzeti primata v porabi tekočin in kaplje-vin, zato se hladi in kopa, s pridom in trudom, dopoldne in popoldne, na vseh štirih straneh sveta in ob vseh virih in strugah, ki jih je božja previdnost naklonila njej in njeni okolici v zahvalo za bogodopadljivost našega naroda.

Hladijo in kopajo se šefi in bančni ravnatelji, seveda stanu primerno: z družino v lastni vili na Bledu, ali zgolj s soprogo v Italiji ali Švici; hladijo in kopajo se profesorji, prkuristi in učiteljice, seveda tudi stanu primerno: brez družine v pensiju na Gorenjskem ali v Crikvenici; zgolj hladijo se ob kozarcu cvička družinski očetje s plačo okoli 2500 din; zgolj kopajo se študentje in brezposelnih intelektualci, skratka: ljudje brez davčno izkazanih prejemkov; vsi ostali Ljubljančanje pa vdano vršijo po uradni svoji službi in si v reakcijo zoper vročino le kdaj pa kdaj v mejah službene pragmatike obrisejo z razbeljenega čela — pot! Tako živimo in se pehamo vsak po svoje, kakor kdo more in kakor mu dopuščata žep in skopo odmerjeni dopust.

Kamorkoli te prinese noga, bodisi na »Ilirijo« pes, bodisi na Savo s kolesom, bodisi na Ljubljano s čolnom, občutiš že na prvi pogled dejstvo, da se zbira po kopališčih in ob vodi razveseljuje mnogo mladine in prav malo starejšega rodu. Ali šteje slednji v svojih vrstah res toliko temeljito zagrizenih vodomrzov, ki se še v stoletju zagorele polti in Tschamba Filja ne morejo odločiti, da bi svoja bledokoža telesa zaupali vročim solnčnim žarkom in osvežujoči vodi? Ali prihaja ta antipatija do narave morda sama od sebe, tako rekoč obligatno »z letie«, kakor arterioskleroza ali hemeroidi? Bodi, kakor že koli hoče, kdo bi si s tem vprašanjem belil glavo, če vidi krog sebe toliko jedre in solnčne mladeži, ki čofota po vodi, prevrača kozolce s skakalne deske in se poganja za žogo! Na Ljubljani je vsega tega v izobilju.

Na Ljubljani

Krog lesenega, plavajočega bazena v strugi je vse živo. Plavači jo režejo daleč proti toku in se vračajo z njim, kdor pa plavanja ni več, se zadovolji s plitvejšim bazenom.

»Kje? Kje?«

»Tu, odtod je skočil, tam ga je potegnili na dno!«

»Deset, petnajst teles se zavijti preko ograje, visoko brizgajo pene od motnozelenskaste gladine. Po strugi prihiti nekaj čolnov, ki se ustavijo in pomagajo iskati.

Med množico raste nemir.

»Ne bodo ga našli, voda je pregloboka!«

»Šestnajst metrov, pravijo.«

»Globoka je res, toliko pa vendar ne.«

»Je, je — od špice semi!« rezonira upokojeni stražmešter. »Treba bo obvestiti oblast, naj skoči kdo do telefona!«

Z brega se nabira vedno več radovednežev in končno se pojavi še sam — utopljenec! Kot dober potapljač je tvegala eksperiment, zaplaval pod bazen, ga čez šir preplaval in zlezal nič hudega sluteč na drugi strani na suho. Dogodek vzbudi splošno veselost, še zaskrbljeni gospe je odleglo, le kopalni mojster se jezi:

»Kaj pa imate ljudi za norca!«

»Glej ga — mar naj vam na ljubo utonem zares?«

Cez poldrugo uro, ko so stvar že skoraj pozabili, jo primaha oko postave po informacije, kdo je prav za prav utonil...

Balincariji in kvartopirci

Zadaj štiri družbe balinajo za liter črnine, »v senci pri lesenih mizic« se dva ukvarjata s šahom, s sosesčini pa sedi ob preferanci trojica vnetih kvartopircov. Pet ali šest zaplečnikov se vztrajno trudi, da bi s strokovnimi nasveti kakorkoli vplivali na tok igre. To spravlja zlasti Božeta v nervoznost.

»Hudiča, molčite že! Ali ne vidite, da sem še na osemdeset, ta dva pa že na kapi? Prekleti kibici!«

A kibic je slabši od sitne muhe: ne sliši, če se vanj obregneš, temveč ti kar naprej brunda in žužnja za ušesi.

»Dva!« zine preudarni Mirko iznad hudičevih podob, skrbno urejenih po vrednosti in barvi.

»Berač! Berač!« se razburja kibic za njegovim hrbtom. »Za božjo voljo, to je vendar berač iz roke!«

»Mir!«

»Igra!« preseka Gene prepri.

»Na, sedaj pa imaš, začelnik! Na tak brezvesten način metati denar skozi okno — fej!«

»Mir!«

In tako ves popoldan.

Odbojkarji so najštevilnejši in tvorijo na Ljubljani tako rekoč najbolj neustrašni kader kopalcev. Igrajo večinoma v stalnih postavah, le po dva ali trije se vsako sezono menjajo. Če jih je kdaj za partijo premalo, se smeje tekmovanja udeležiti tudi dekleta. Toda z njimi je vselej križ! Podajajo se za silo, blokirajo že redkokdaj, da o zabijanju in bombah sploh ne govorimo!

»Tempo, tempo — kar poskočite gospodična, saj nismo na promenadi!« se razburja krepki spol, kadar nasprotna stranaka najde »luknjico«. Po končani partiji in revanši odide obojno moštvo si hladiti zmagoslavje odnosno jezo zavoljo »nepotrebnega« poraza. V vodi se premaganci in zmagovalci združijo v vlak, drugo za drugim na hrbtu plavajočih teles, ki se enakomerno brezje pomikajo naprej.

Senzacija z utopljenecem

Na spodnjem koncu bariere se zbere mahoma vse črno ljudi. Ob ograji stoji starejša dama in njena hčerka, bledi in prestrašeni, ter zatrujeta, da je pravkar nekdo pred njunimi očmi utonil.

»Mlad fant, okrog dvajset let, z belo kapo in v belih plavalkah,« pojasnjuje globoko pretresena gospa.

»Z ograje je skočil v vodo in od tedaj ga ni več na spregled,« pritegne tretji.

Takoj se stori reševalna akcija. Prihiti sam kopalni mojster, tik za njim ekipa stasitih plavčev, ki jih je nekdo priključil z igrišča, kjer so zbijali žogo.

Randevu rekorderjev

Če te pripeka in soperica pritirata na Ilirijo, imaš najlepšo priliko, da spoznaš vse, kar v našem vodnem sportu količnik diši po slavi. Okrog velikega, s kakor nebo sinjo vodo napolnjenega bazena se sprehajajo sami bivši, sedanja in bodoči rekorderji. Spremljajo jih božajoči pogledi vnetih oboževalk in lepotic, ki si o njih prav za prav niso na jasnem, ali prihajajo sem zaradi vode in vročine, ali zaradi »otvoritve« najnovejšega kostuma, ali zaradi navdušenja za sport in do njega širokoplečih gojiteljev? Bodi to ali ono, res je, da se na Iliriji zbira ne samo elita naših vodnih kanonov, marveč tudi cvet (ne: deklet — nobeno dekletu ti ni dekle, temveč najmanj: gospodična!) ljubljanskih dam. Zato ni čuda, da se pogovor suče v glavnem v treh smereh: o metrih in desetinkah sekunde pri moških, o sosednjih pričeskah in tistih par kvadratnih centimetru kopalne obleke pri ženskah, ter o vremenu in splošni telesni kondiciji pri mešanih parih.

Včasih zalde med ves ta pisani svet tudi kak naprednejši novoošolnik, ki mu petdeset let na ramenih, revmatizem v bedrih, pa še to in ono ni še pregnalo smisla za občudovanje linije in šarma. Kajti za iskanje novih pedagoških pobud »na terenu« je ura nekoliko pozna: šoloobvezni otroci posejajo namreč ilirijanski plavalni tečaj — »jutraj«.

Zadnjih sta prišla dva inozemca.

»Es ist zer sen hir in Lajbah, niht var?«

»K nam v Maribor naj pridejo,« se oglasi z Ljubljano večno nezadovoljni Stajert, »pa bodo videli, kaj je kopališče. Takega, kakršen je naš Otok, nima vesoljna Evropa!«

»A plavati kljub temu ne znate!« ga zavrne pod nosom še zelena ljubljanska strajca. Saj pravim, ženskam in rekorderjem ne prideš zlepa na konec!

Republika na Savi

Na Savi je razmerje med starim in mladim še bolj ostro začrtano. Do tja namreč marsikomu že oddaljenost sama vzame voljo in apetit do kopanja. Kljub temu pa je baš Sava še vedno glavno kopalno torišče Ljubljančanov, »ki so dobre volje«. Voda je sicer primerno mrlješa kot drugod, a kaj to mar mladim ljudem, ki so tako in tako pretoplokrvni! Največ obiska je seveda deležna Ježica s štirinovim kopališčem in Tomačevom.

Pod mostom je voda najbolj globoka in tok najbolj miren: tu je raj za plavača. Kdor se rad sonči, so mu v kopališču na

razpolago ležalne deske ali pa mivka, kjer najhitreje postaneš črn kot Ali ben Abdu. Kdor je lačen in žejen, se lahko odtešča in odžaja v kateremkoli bufetu, ki jih je vzdolž peščne obale nebroj. Izbirnejšim sladokuscem in vinopivcem pa postrežejo v Tomačevem pri »Kovaču« tako, kakor je tam že od nekdaj navada: dobro in poceni — kaj hočete še več!

Vendar pa je s kopalcami tako: če je kopališče še toliko in tako cenenih, največ se jih kopa rajši kje v bližini, pa čeprav v večni skrbi za obleko, da mu je ne sune kak mimoidoči prijatelj tuje lastnine. Pa ti torej čepi tak kopalec pri svoji obleki uro ali dve, čepl ves božji dan in se skorajda ne upa v vodo, tistih par firkov za omarico in ključ pa le ne da! Seveda ima tudi tak človek svoj prav, a Bog mi greh odpusti, do takega tako zvanega kopanja mi vseeno nič ni.

Iznajdljivejši si pomagajo drugače. Stvorijo večje družbe, ki imajo svojo stražo, medtem ko se sami podajajo na pohode. Seveda se dežurstvo menjuje in tako sta volk sit in — obleka varna.

Mnogo je stalnih obiskovalcev, ki prebijejo na kopanju ves dan. To so tako imenovani »funkcionarji«, z edino funkcijo, da skrbijo za smeh in razvedrilo širne soseske. Ponavadi se združijo več takih funkcionarjev v odbor, ki osnuje večjo ali manjšo »republiko«, t.j. v našem jeziku: društvo za pobijanje dolgega časa. Taka republika ima svoj določen teritorij, ki ga opremi po vzorcu svojih večjih soimenic z raznimi svarilnimi tablam in sentencami, kakor n. pr.: »Pse na vrivico, sicer kazeni!« ali »Ženska je baba in baba hudič, zato: apage satanas!« in podobno. Kajti zakoni morajo biti v vsaki državi, čeprav je drugače za kopalca značilno, da je od sile demokracije tvor. Na nobeni plaži širom sveta namreč ne zaslišiš »monarhičje«, pač pa najdes take in podobne »republike« več ali manj povsod.

Predsednik republike je najbolj črni funkcionar, seveda po barvi kože, ne vesti. Na Savi diči ta čast zadnje čase Gandija, ali bolje: Gandita, kakor sklanjajo njegovo ime njegovi podaniki. Ko sem ga »incognito« zaprosil za intervju, me je z vzhodno vladarsko kretnjo napotil do svojega zunanega ministra ali kaj, moža, ki je bil na večnem »političnem potovanju« od enega konca republike do drugega. Spričo take obilice vladnih poslov je razumljivo, da tudi od njega nisem mogel dobiti za tisk kake daljše izjave.

Iščem smrkavca, ki mi je prej pri taroku — zapišite: ministrski seji! — izpodnesel desko — zapišite ministrski stoli! Če ga dobim v pest, mu polomim kosti — zapišite: ga izročim sodišču za zaščito države! in je odvihral naprej. Na ministrskem ozadju so se mu resda še poznali sledovi padca — ne, zapišite: vladnega, ampak berite: dejanskega!

Likvidacija Grubarjevega kanala

Tudi na Gruberjevem kanalu, na tako zvani »Rivier« za Codelljevim gradom, imajo republiko, mogoče še od prej kakor savsko. Ta revir je že od nekdaj eldorado poljanskih fantov. Ponavljaj, fantov, kakaj dekol, čeprav imajo danes na Poljanah svojo gimnazijo, ni bilo nikoli v tem mestnem delu mnogo ali nič. Ob vsem Gruberjevem kanalu, nad zatvornico in pod njo tja do špice, so ti pobje lovili kapeljne, gradili »švimbrode«, skratka: počeli so, kar jih je bilo volja, če le niso z rabutanjem prizadejali štepanjskim gospodarjem.

preobčutne škoda. Pa je prišel nob časa in s njim je naprednoča civilizacija potisnila hiše na obeh straneh skoro tik do vode. Potem se je še našel kredit za regulacijo Ljubljane, in ko je bilo vse opravljeno, je predlani mahoma upadla — voda. Zaprl so zatvornico in usmerili tok zgolj skozi mesto. Čez dva dni se je pretakal mimo samo odtok iz klavnice, tretji dan pa sta priplavala dva crnkjena mačka, znamenje, da si tudi živali ne morejo v taki »vodi« brez škode privoščiti kopeli!

Odbor republike je sklical plenarni posvet, na katerem je zlasti vojni minister podprl zahtevo po prosti plovi s krepkim »mejdus«, a do dejanskih represalij zoper odredbe mestnega poglavarstva ni prišlo. Z oblastjo je namreč vsak uspešen boj nemogoč, kajti ona ima na razpolago policijo, policija pendreke, dočim premorejo podaniki republike zgolj svoje gole pesti. Seveda, če bi mestno poglavarstvo za vse svoje ukrepe odgovarjalo z lastno glavo, odoamo, jih vsaj samo lastnoročno uveljavljalo, bi si rivierska vlada ne pomišljala stopiti z njim v odkritem pouličnem boju v osebni kontakt. Tako pa je predsednik skomizgnil z rameni in z njim vred je skomizgnil ves rivierski odbor...

Lani se je sprva vodoetaž nekoliko dvignil in najzakrknjenejši Poljanci so brž zasedli stare postojanke. Ni bilo sicer tako, kakor prejšnji čas, voda je bila od dne do dne bolj mastna, a praktični Poljanci so si dejali, da bodo tako vsaj prihranili denar za kremo in mazila. Toda nobeno veselje ni večno: čez kak teden je struga spet usahnula. Na poizvedovanje poslani ogledniki so javili odboru, da je sovražnik zgradil ob vходу v kanal barikade in mu z njimi popolnoma odrezal dotok. Odboru ni preostalo drugega, kakor da je sklical labodjo sejo, kjer je ugotovil dejanski stan, likvidiral svojo dolgoletno plodonosno poslovanje, zaključil kopalno sezono in dal svojim podnikom na prosto, naj se priključijo bratski republiki na Savi, ali naj vdvo v revirje sosedne države na Ljubljani, ali pa naj na lastno pest in odgovornost še nadalje na »Rivier« v kalnem ribarijcu. Vode in družbe žejni podaniki so se res kot ščurki razlezli na vse strani in zaprosili za sprejem v državljanstvo ta v tej, oni v drugi republiki. Do konca sezone so se menda vsak v svoji novi domovini tako dobro aklimatizirali, da letos na staroznani »Rivier« sploh ni bilo več nikogar. K temu je najbrž po svoje pripomogel tudi ultimat neprijatelja »Riviere« št. 1, to je mestne policije, ki je v svojem »drangu« na periferijo prepovedala enkrat za vselej vsako kopanje ob Gruberjevem kanalu.

»Riviera« danes in — nikoli več!

Ecce homo

Na zemlji se je našlo človeštvo — ne vemo, kako: po čudežu ali brez čudeža; tolpa divjakov, nagih, brez misli, govora in lepote, ko da bi prokletstvo vladalo nad njimi.

Nesteto strahotnih preizkušenj je bilo treba prestati, zakaj srečala sta se dva grozna nasprotnika: priroda in človeštvo.

Človek se je dvignil sam zoper sebe, si izmisljal orožje, zanjke in pasti, sto prepadov je iznašel — ni slušal navetov, ki sta mu jih šepetala vest in razum.

Karkoli je velikega izumil, karkoli je z bojem iztrgal prirodi, vse je v svojem blaznem pohlepu obrnil tako, da je v pogubo drvel.

Kulturo, ki si jo je priboril, je pomehkužil do gnilobe, bogastvo, ki ga je pridobil, je izpremenil v morilno kugo razkošja.

Hrabrost in telesno moč je prevrgel v osvajaški pohlep po tuji zemlji in krvi; zgradil je bombnike in tanke — kovinsko pošast, da z njo izžema ves svet.

Zmagoval je z delom in ga sprosti spremenjal v sužnost. Iznajdaje duha je vsklad izrobil za ubijanje, hlastno in brez pokolja, tekaše, kako bi uničil samega sebe;

kako bi s čudežnim strojem v eni minuti ubil milijone ljudi; ves svoj razum in močane je vtil v železno pošast.

Za vero se je mučil in jo nato zlorabljal za mučenje. Plodočno moč ljubavni si je izpridil v prostitucijo in presestvo.

Armade otrok je zaploščil in ko so bili rojeni, spet hitro uničil. Velike duhove je rodil in njihova dela sežigal na grnadah.

Stroje si je postavil za sužnje in se jim sam vdinjal kot suženj. Zemljo, ki jo je premagal in požalnil, hoče spremeniti v nerodovito puščavo.

Za vse, kar je plačal v bolesti, krvi in obupu, bi v večnosti čista cesta, polna trpljenja in zablod, poškrbojena z možgani in s krvjo.

Tako vstaja demon za demonom iz globin človeštva, a niti človeštvo samo ni moglo premagati človeštva, čeprav nasilna smrt odpira grobove dan in noč.

Nične ne more premagati človeštva, zato ne obupaj, samotna duša, nad sodanostjo, pa naj te žge še s tako silnim plamenom zločina, bode in tam.

Viktor Kralj

Pustolovec Duka od Meduna

Kmečki fant iz podgorijske okolice, ki se je izdajal za črnogorskega prince in vlekel rimske kanonike, Napoleona III. in saksonskega kralja za nos — Sam francoski pisatelj Daudet je Duki, ki ga štejejo za največjega mednarodnega pustolovca v drugi polovici prejšnjega stoletja, v svojih delih postavil skromen spomenik

Odkar je slavni angleški lirik lord Alfred Tennyson (1809—1892) napisal svojo znamenito odo Črni gori, v kateri je pel: »O, najmanjši med narodi, hrpavi in kameniti prestol svobode! Vojskaci, ki ste pet stoletij odbijali silne turške tolpe, velika Črna gora! Nikoli, odkar tvoji goli vrhovi štrlijo v oblake in lomijo strele, nikoli ni dihlo plemo močnejših gorjancev od tvojih!« — od takrat se je v Evropi mnogo pisalo o Črni gori in njenih hrabrih bojih za svobodo. Vse to pisanje — če iz-
vzamemo poznejšo germansko propagando, ki je hote predstavljala Črno goro kot gnezdo barbarov — je bilo polno hvale Črni gori in Črnogorcem. Tudi naš veliki Aškerc je bil vnet in navdušen zanje, a brez števila drugih znanih in neznanih pisateljev, novinarjev in špijonov je objavljalo svoje vtise iz Črne gore, polne občudovanja za črnogorsko junaštvo, čojstvo (človečanstvo junakov) in gostoljubnost. Tako je Črnogorec obveljal v svetu kot posebej samopremagovanja, ponosa in veličine.

Duka se sreča s Tartarinom in organizira upor proti Turkom

Zanimivo izjemo v slavošpevih Črni gori pa predstavlja slavni francoski pisatelj in satirik, avtor znamenitega »Tartarina iz Tarasconu« Alphonse Daudet (1804—1897). Ljudje, ki poznajo »Tartarina«, se najbrž spominjajo neke interesantne osebe, ki nastopa v njem in ki jo Daudet ime-

bila zapečatena usoda Duke od Meduna. Ko je prišel v Hercegnovi, je Duka nekoga večera s svojim pažem stopil v gostilno, oblečen napol po črnogorsko, napol po evropsko. Njegova pojava je vzbudila splošno pozornost, in medtem ko je večerjal, se je zapletel v pogovor z gosti. Pogovor je začel na prav nenavaden način. Na lepe se je okrenil h gospodu, ki je zatopjen v svoje misli sedel za mizo.

— Oprostite! Niste vi grof Monteverde? ga je vprašal v čisti francosčini.
— Jaz sem Monteverde, toda novinar, ne grof! je presenečen odgovoril gost. A kdo ste vi?
— Jaz sem Duka od Meduna, pisar vojvode Bogdana Zimonjića. Vendar trdim, da ste vi grof, in vem, da ste ruski polkovnik na razpoložanju, a zdaj dopisnik.

— Jaz pa vam pravim, da nisem grof. Jaz imam potni list!

— Prava reč! Jaz sem bil nekoč duka, princ, grof in vse, kar hočete, in za vse sem imel dokumente.

ven se mene, ki sem imel zveze z najuglednejšimi osebnostmi v Evropi.

Kralji, ki so v pustolovcu čutili pravega plemiča

Na vprašanje, katere so bile te osebnosti, je Duka mirno odgovoril:

— Ko sem proučil vzhodno vprašanje, sem šel k Napoleonu III., ki me je kot črnogorskega kneza nad vse prisrčno sprejel, in sem ga opozoril na dogodke in na mnoge stvari.

— A za koliko si ga nesel? vpraša sodnik.

— Na žalost nisem utegnil, ker sem obel in sem moral v Nico na zdravljenje. Potem sem se vrnil v Pariz, nato pa sem odšel v Italijo, kjer sem se oženil z grofico di Katelildardo, s katero sem imel sina.

Ko je Garibaldi izvedel, da sem Črnogorec, me je vzel za svojega osebnega adjutanta. Veste, jaz sem se družil samo z

ruskimi boljarji in aristokracijo, na katero sem se tako navadil.

Divji ko ris je njegovo pripoved poslušal Knez Nikolaj in ga nazadnje vprašal, kaj je počel v Nemčiji, kjer je osleparil

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

ven se mene, ki sem imel zveze z najuglednejšimi osebnostmi v Evropi.

Kralji, ki so v pustolovcu čutili pravega plemiča

Na vprašanje, katere so bile te osebnosti, je Duka mirno odgovoril:

— Ko sem proučil vzhodno vprašanje, sem šel k Napoleonu III., ki me je kot črnogorskega kneza nad vse prisrčno sprejel, in sem ga opozoril na dogodke in na mnoge stvari.

— A za koliko si ga nesel? vpraša sodnik.

— Na žalost nisem utegnil, ker sem obel in sem moral v Nico na zdravljenje. Potem sem se vrnil v Pariz, nato pa sem odšel v Italijo, kjer sem se oženil z grofico di Katelildardo, s katero sem imel sina.

Ko je Garibaldi izvedel, da sem Črnogorec, me je vzel za svojega osebnega adjutanta. Veste, jaz sem se družil samo z

ruskimi boljarji in aristokracijo, na katero sem se tako navadil.

Divji ko ris je njegovo pripoved poslušal Knez Nikolaj in ga nazadnje vprašal, kaj je počel v Nemčiji, kjer je osleparil

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

— To vam verjamem in že vem, kdo ste. A kaj hočete od mene?

— Zadoščanje, ker ste žalili mojega vojvode, ko ste ga v svojem listu nazvali navadnega mušaka bujne in umazane brade!

Duka je potegnil revolver, prav tako njegov paž, in težko je reči, kaj bi se bilo zgodilo, če ne bi bil ubogi lažni princ in pravi knez Monteverde o pravem času pobegnil iz lokala.

saksonskega kralja.

— Ah da, tudi to želite vedeti. Saksonski kralj je v meni takoj zaslužil plemiča in pripovedovati sem mu moral o naših junaških podvigih, razlagal sem mu našo brdsko taktiko v vojni, ki ga je zelo navdušila. Da mi izkaže knežjo čast, je priredil parado svoje vojske in sam sem mu dal marsikatero koristno pobudo, ki jo je hvaležno sprejel.

— A za koliko si njega nesel? je planil knez.

— Ničesar nisem zahteval od njega, ali sam od sebe mi je v kuverti izročil sto tisoč mark.

— Pa kje imaš denar?

— Sam veš, gospodar, kako je ta stvar. Biti princ, to velja mnogo denarja. Plačevati sem moral lakaje, paže, postrežbo in darovati na vse strani, ker črnogorski knez ne sme zaostajati za drugimi v Evropi.

— A kakšen vrag te je zavedel na to pot, namesto da bi ostal v Belopavličih, kopal krompir in kuhaj kačamak? ga je vprašal knez.

— Zakaj ne bi jemal denarja od bedakov, če ga dajo! je mirno odvrnil Duka z trinitnim glasom.

Knezu je zavrela kri, ves besen je zalical sodnikom.

— Sodite lopova! — in odšel iz dvorane.

Obsodba in smrt

Sodniki so bili soglasnega mnenja, da je Duka kriv prevar, zagrešenih v inozemstvu, in so ga obsodili na smrt. Obsodba je senzacionalno odmevala v vsem taktirnem evropskem tisku, a vendar ni bila izvršena in Duka od Medune je bil že čez dve leti izpuščen iz zapor. Skromno pa se je na Cetinju preživljal s tem, da je nepismenim rojakom pisal razne prošnje, ki jih je pošteno zaračunaval. Polagoma so pozabili nanj, le za nekaj časa je spet zaživel njegova slava po zaslugi originalne prošnje na kneza Nikolaja, ki jo je nekemu kmetu iz Belopavličev napisal takole:

— Daj mi, gospodar, pravice, kolikor je lahko ptica prinese na krilo.

Za vsako besedo v tej prošnji je izterjal dukat. Ko je knez izvedel vso zgodbo, je Duko poklical predse in ga pošteno ozmerjal.

Po tistem je Duka odšel v Srbijo, kjer je umrl v največji siromaštni in pozabi. Tako je končal človek, ki spada brez dvoma med najznamenitejše pustolovce preteklega stoletja, ki je tisočake frankov in mark razmetaval po barih in dell denar vsem, ki so ga prosili zanj, njemu samemu pa ni ostalo, da bi se lahko obrnil gladu. Alphonse Daudet mu je za večne čase postavil skromen spomenik.

M. F. Rakočević

Javna tribuna

Klicana, da zavarujejo zdravje naroda pred samopašnostjo posameznih dobičkolovcev?

Kopalci

Napravite red

Mestno občino ljubljansko vlijudno naprošamo stanovalci podaljška Gajeve ulice, ki veže Puharjevo ulico (Dukičev blok), naj nas ne pustijo, da se v prahu zadušimo.

Na Figovčevem dvorišču se vrši tovorni promet, ki prekaša marsikatero železniško postajo. Težko naloženi tovorni in osebni avtomobili so vozili do letos z Gosposvet-ske ceste na Figovčev dvorišče, se tam obračali in odpeljali zopet na Gosposvet-sko cesto nazaj. Letošnje poletje so pa razni vozači postali komednejši. Figovčev dvorišče je imelo doslej na Puharjevo ulico le majhen prehod za pešce, dočim so ga letos na široko odprli in vozijo namesto nazaj na Gosposvet-sko cesto, ki je za tak promet prirejena, v Puharjevo ulico v smeri proti Bleiweisovi cesti in obratno.

Puharjeva ulica ni tlakovana in ni bila namenjena za avtomobilski promet, zato se dvigajo oblaki prahu, ki zaradi višine Dukičevih stavb ne morejo preko streh, temveč zasujejo okna naših stanovanj. Zaradi tega smo primorani imeti pri največji povročini okna zaprta, če se nečemo zadušiti v prahu. Skropilni avto, ki pribriži po Gajevi ulici, bi imel služiti namenu, da grah pomoči, da bi se vsaj za kratek čas ne mogel dvigati, s svojo prenatrpano vožnjo prahu ne zmoli, temveč ga dvigne v oblaki do neznosnosti.

Mestno občino vlijudno naprošamo, da Puharjevo ulico preuredi in tlakuje prvi prevažanje avtomobilov v tem predelu vi prevažanje avtomobilov v tem predelu in zapre pot preko Figovčevega dvorišča v Puharjevo ulico.

Stanovalci Dukičevega bloka.

Očistite Savo!

Vročina zadnjih dni privaja trume ljubljancev na savske bregove, da se osvobodijo in ohladi v vodi. Zelo preprost luksuz je takšna kopel, a se tega siromašni mešanec ne more nemoteno uživati. Zadnje dni je Sava nad Ljubljano kar zaporedoma tako umazana, da ljudje beže pred njo. Ne vemo, ali jo mažejo tovarne v Kranju, Skofji Loki ali v Medvodah, a dejstvo je, da je voda v vseh savskih kopališčih na vsako toliko neuporabna. Ali niso morda orožniške postaje in sreska načelstva po-

hom in Westonom, bodo ta sistem prezkusili. Pred vsakim krajem, ki bo priklučen na omrežje, stoji po dva dvanajst metrov visoka droga in na vrvi med obema visi vreča s pošto, ki naj bi jo letalo vzele s seboj. Ko se to približa, spusti dolgo vrvi, ki ima na koncu velik kavelj, na kavlju pa je drug kos vrvi, na katero je obešena vreča s prihajajočo pošto. Čim se ta vreča dotakne tal, stopi v akcijo mehanizem, ki prereže drugo vrvi, tako da ostane vreča na tleh, kavelj pa zagrabl vrvi z vrečo za pošto, ki naj se odpre, in vrečo potegnejo v letalo. Na obeh progah, ki smo ju omenili, je 56 majhnih mest, ki jih bodo na ta način za poskušnjo priklučili na zračno pošto. Če se bo stvar obnesla, pa jo bodo uvedli še na druge proge.

Kupon št. 6

za brezplačno konzultacijo na Kliniki za dušo in srce — v ponedeljski izdaji »Jutra«

Fotoamater Cvetlice

Cvetlice in cveti so simbol toplega letnega časa, cvetijo vsepovsod, v mestu, v ozkih vrtovih, po širokih travnikih, ob vodi, v skalovju. Se preveč jih je, da bi jih opazili, zlasti pa, da bi se spravili nanje s fotografsko kamero. In vendar predstavljajo tako zanimivo in bogato motivno zvrst, kakršnih je le malo. Med našimi slikami bi posnetki cvetlic ne smeli manjkati, kajti podoba žareče dalije nam pove toliko o toplini našega doma in

Pod lupo kazenskega paragrafa

Poštar na svoji službeni poti

Ali sme človek kupček lastnine, ki jo premore, zastražiti s psi in z bog ve čim tako, da javni organ pri izvrševanju svoje službe ni varen zdravja in življenja?

Vzemimo: zjutraj nas še čemerne zaplance prebudi zvonec, in ko se v naglici za silo odeti pojavimo pred vrati, sprejmemo karto ali pismo, morda denarno nakazilo, ki nas prijetno dirja. Izročil nam ga je poštar, ki je morda že parkrat s svojo težko naloženo torbo priklovalil v četrto nadstropje — brez dvigala, prosim! In se nam je še prijazno nasmešnil, kakor da se ne zaveda, da je bila to njegova dolžnost, naložena s strogo odgovornostjo. In da bi se zaradi nje in priložnosti štirih nadstropij, oprtan po dvakrat na dan s svojo torbo imel pravico vsaj kislo držati. Kaj nam mar, če je zunaj snežni metej, če lije kakor iz škafa, če pritiska zamorska vročina? Kako daleč so šele naše misli od tistih revežev, ki sleherni dan na deželi prekolovirajo kilometre daleč, naj je vreme prijetno ali ne! Ne bogu ne državi, še manj pa tebi je mar, da mora on ob mesecu, obo-rožen s svojo gorjotjo, z nekaj tisočaki v torbi skozi samotne gozdove. Vsaka dolinska in hribovska bajta pride na vrsto in zanj velja: marširaj gori, marširaj doli k samotnim domačijam. Pa če se okrog njih lovi tropa bevsjakojih ščenet, ki ne dajo v hišo. Potem pa išči gospodarja in gospodinjko kje na polju, da jima izročiš kakšno ameriško pismo.

Vsa stanovska zavest, vse potegovanje »združenih in močnih organizacij« ne bo moglo odpraviti rizika, ki ga more odtehtati le boljše plačilo. Ali mar verjete, da bi se ljudje dali tako popraviti, da bi ljubizmo odstranili polena, ki leže na poštarjevi službeni poti? Da bi recimo psa-čuvaja privezali tako, da bi ga ne mogel oklati, ko se bliža hiši, da bo oddal, kar mu je službeno strogo naloženo na njegovo osebno odgovornost?

Naj vas pouči tale primer:
Pred sodnikom je ležal tanek sveženj zapisov. Neznaten po svoji zunanosti, toda v njem je bila kratko in jedrnatno napisana zgodba. In kolikor ne bi bili vedeli dovolj povedati zapiski suhoparnega sodnega poročila, jih je dopolnil pogled na poštarja Franceta, ki je zguban vase sedel na klopi pred sodnikom kot tožnik človeške nepozornosti. Debela očala pod zgrbančenim čelom so bila priča prežgodne opešanosti pri delu v temačnih uradnih prostorih. Njegovo suhljato telo je pričalo o naporih na službenih potih po visokih stopniših palač našega mesta. Toda njegov mirni glas, ki je pripovedoval zgodbo, je dal vedeti, da je mož, ki mu sicer marsikaj greni življenje, ki pa nima navade, pritoževati se nad malenkostmi.

Toda danes je desno od njega sedela pred sodnikom žena, ki mu je naprtila nekaj več grenkobe. Nedopustne grenkobe. Debelušna, delavna posestnica Marija iz ljubljanskega predmestja na pogled ni kazala, da bi bila ljudem sovražna. Morda malo razočarana nad delezem, ki ga je sprejela v življenje, se je ljudem nekoliko odmaknila. Z njimi je hotela imeti le še toliko posla, kolikor je njej in njenim potrebom neobhodno. Svojo domačijo sicer ni oddala z žično ograjo, toda postavila si je za varuho psa, ki ga vsa soseseka pozna kot opasnega čuvarja Marijine domačije.

Vsa soseseka ga je poznala, toda poštar France, ki je imel tam opravka, ga ni

Stoletnica prve znamke

Te di je poteklo sto let, ker se je rodila prva pisemska znamka. Za njen rojstni dan lahko smatramo 6. julij 1839. Zelo zanimiva je zgodovina njenega nastanka. Leta 1832 je prišel londonski trgovec Rowland Hill v gostilno blizu Londona in je zapazil tam zanimivo goljufijo. Dekle, ki je tam službovalo, si je dopisovalo s svojim ženinom. Poština za pisma pa je bila zelo visoka, saj je znašala cel šilling. To pristojbino si je dekle prihranilo na prav iznajdljiv način. V kotu pisma je bila nekaj skritih beležk, ki jih je dekle hitro prebralo in tako zvedelo, kaj ji fant želi sporočiti. Potem je pismo vrnilo pismo-nosi s pripombo, da ga ne more sprejeti, ker nima denarja. (Takrat je moral namreč plačevati poštino prejemnik pisma.) Na ta način sta dekle in fant med seboj dopisovala, ne da bi bila kaj plačala za prenos pisma. Da bi se takšne goljufije odpravile, je Rowland predlagal, naj bi se potrdilo plačilo pristojbine s majhnim listkom, ki bi se prilepil na pismo. Sedel je in napisal svojo slavno spomenico »Reformna pošta, njena važnost in njena izvedba«. To spomenico je predložil Rowland Hill komisiji angleške poštanske zbornice in v njej je bila prvič omenjena ideja znamke z naslednjimi besedami:

»Težave pobiranja poštne plače bi odpravili, če bi uporabili kosček papirja, ki bi bil dovolj velik, da bi se nanj pritiskal žig, in ki bi bil zadaj pomazan z lepljivostjo, da bi ga najprej zmocili in potem prilepili na zadnjo stran pisma.«

Vendar pa je minilo še precej časa, preden se je uresničil Hillov načrt. Šestega julija 1839 je po sklepu londonske skupščine prišla v promet prva pisemska znamka. Bila je znamka za 1 penny s sliko kraljice Viktorije v črtnem tisku. Zgledu Angleže so pozneje sledile še druge države. Rowland Hill je na mah postal slaven mož. Sicer pa je že prej iznašel stroj, iz katerega se je pozneje razvila rotacija. Pri izvedbi svojega načrta je dobil službo pri glavni poštni direkciji v Londonu. Toda že dve leti pozneje je letel iz te službe. Izkazalo se je, da uvedba pisemske znamke ni prinesla tolikšnega dobička, kakor se je pričakovalo. Rowland Hill je prerokoval, da se bodo dohodki pošte najmanj popoparili, resnični dvig dohodkov pa je bil le 122%. Poštna oblastva so bila s finančnim uspehom pisemske znamke nezadovoljna, javnost pa se je medtem že tako navadila nanjo, da je odpust Rowlandu Hillu zbudil resnično ogorčenje v javnosti. Za Rowlanda Hilla so pridržali javno zbirko, ki mu je prinesla 13.000 funtov. S tem je bil Rowland Hill rešen vseh finančnih skrbi. Ta odmev javnosti pa je tudi povzročil, da je morala poštna direkcija sprejeti Rowlanda Hilla leta 1856 nazaj v državno službo in mu je dala to pot mesto glavnega poštnega ravnatelja.

poznal. Prestavljen je bil s svoje izhrojene službene poti v mestu na okrožje na periferiji. Njegov tovariš, ki ga je France zamenjal, je že dvakrat bil pri Mariji, je ni našel. Delavna ženska je Marija in vedno je na svojem polju. France jo je poskušal najti. Ni poznal še naved v hiši. Po predpisih se mora prepričati, ali je stranka doma in za Marijo je imel v torbi pismo, ki ga je smel izročiti le v roko. V roko, prosim! Ker so bila vrata zaklenjena in se na njegovo trkanje nikče ni oglašil, pa da bi sebi in Mariji prihranil nova pota, je šel okrog sprednjega vogala k stranskemu oknu.

»Še nisem utegnil pogledati skozenj, ali v hiši nemara le ni kaka živa duša, že je skočil vame pes in me pograbil v stegno.« Neka gospa, ki mu je prva priskočila na pomoč, je povedala: »Pritekla sem mu na pomoč, ko se je že onesveščal. Denarnica z veliko vsoto denarja mu je odtelala. Pohitela sem ga močiti z vodo in pobirat raztreseni denar. Pes se je še vedno zagajal v travi ležečega in v ljudi, ki so stali naokoli.«

Druga gospa je povedala, da je isti pes že pred leti oklal njenega nečaka, ki je prišel v hišo po jaja. Pa niso naznanili gospodinjke, ker so bili še veseli, da je bil pes zdrav. Ista gospa je tudi povedala, da Marija ni imela dotlej na hiši predpisane svarilne tablice. Tablica »Pozor na psa« se je šele potem pojavila, kar čez noč. In soseseka je bila s tem zadovoljna, saj je Marija pokazala, da se misli popobljšati.

To tablico je tudi Marija, ko je zaradi psa vendarle stala pred sodnikom, izrabila v svojo obrambo, češ: »Saj je na njej pisalo, da pazi! In če je pes hud, kaj zato! To rada priznam, saj zato ga imam, ker je dober čuvaj. Če bi bil mačka, bi ga dala stran.«

Toda vsi prizadeti — razen Marije seveda — so si bili edini, da tudi tisti napa ni bil tak, da bi se dal opaziti, čeprav je visel na hiši. Kako bi ga bil mogel opaziti

Ljubezen na Prokrustovi postelji

Žalostna je slika ljubezni in sreče, ki jo kažejo sodni akti na oddelku za ločitve zakona

Da, da, zakonski stan ima svoje težave in bridkosti naj bi se zavedali tega ženin in neveste, ko stopajo pred oltar in si v omami plamenčee ljubezni zdajajo zlate gradove vrh oblakov, pa se jim ti bajni gradovi največkrat tako kmalu in na tak krut način sesujejo v prah. Prav nič razveseljivo ni dejstvo, da je oddelke za zakonske pravde na sodišču iz leta v leto številneje obiskovan, zmerom bolj naraščajo in se kopičijo skladi ločitvenih aktov. Zagrzena do poslednjih meja brezobzirna je vojna zakonov med seboj, velika, mogočna zakonska ljubezen medenih tednov in mesecev se je skozi leta izpreverila v že dvakrat večje sovraštvo in prezir, ki ga mora zdaj sodnik pravično, po pisanih postavah zajeziti ter z razporoko vrniti čast in svobodo nesrečnim, zapostavljenim, trpečim ženam in možem.

Ljubezen in nezvestoba

Ne bo odveč vprašanje, kaj neki žene zakonce, da tako trdovratno in odločno silijo v ločitev, v čem je jabolko razdora v sreči, ki je bila vendar od zgoraj blagoslovljena? Po statistiki ločitev se zdi, da je zakonolom zmerom bil in je še poglavitni, najbolj pogosti pravni povod za sodno ločitev. Nezvestoba v zakonu — to je pač največji, najhujši greh v registru zakonskih prestopkov in nečednosti, greh, ki so mu v obilni meri podvrženi tako možje, kakor žene zakonskega stanu, tisti in tiste namreč, ki so potrkali na vrata sodnega oddelka za ločitve. Pravijo, da ljubezen vse grehe odpušča. Za zakonsko ljubezen to pravilo najbrže ne velja, kajti na priliko greh nezvestobe ostane, razen v redkih primerih za vekomaj neodpušljiv. Sicer je sodišče dobrohotno in poizkusa sodnik po zakonu kar trikrat v tedenskih presledkih pogovoriti sprta zakonca k spravi, toda največkrat brez uspeha. Zlasti kadar je casus belli zakonolomstvo, ga ni usmiljenja. To so vam obračuni, očitanja in razkrinkavanja od obeh strani, od tožeče in od tožene.

Izprva sva živila v miru in slogi. Tako nekako se pričenojavo prav vse izpovedi užaljenih zakoncev. Potlej me je pa začel zanemarjati, zmerjati, pretepati. Hodil je k drugi v vas, počel samoto vsepovsod, odtrgalval denar za gospodinjstvo itd., itd. Ali nasprotno od moževe strani dolge litanije prestopkov, nerada, nemarnosti, vlačugarstva. Toda vse podprto s pričami. Mož obtožuje s pričami, da je tako, žena se spet brani s pričami, da ni tako, ampak, da je narobe res. In je torej razvidno iz vse te kolobocije, da igrajo priče to zelo važno vlogo, brez prič naj takorekto nihče ne hodi na sodišče! In uprav zaradi teh preklica-nih prič so sodniki dostikrat v velikih skripih, komu prav za prav, ali ženi ali možu, bi bilo treba naprtiti krivdo za zakonsko ločitev.

Kdo je kriv?

Tako se je na priliko zgodilo, da je nekemu zakonskemu možu žena lepega dne pobegnila od doma, menda k starem ali kam. Vrnil se je iz službe ter našel hčerko-edinko samo pri mremzlem štedilniku. Žene oziroma mame ni bilo in ni bilo, pa se je osamljeni mož odpravil na pot, da jo poišče. Našel je ženo pri njeni materi, toda

še poštar France s svojimi opešanimi očmi, katerim mora pomagati z debelimi lečami! Mimo psa pa ne more tako, da mu ne bi prišel pod kremplje. Če bi bila mrlina vsaj zabevskala!

»Nič ni zalajal, kar zgrabil me je«, je izpovedal poštar France.

Toda Marija je vztrajala pri tem, da je bil poštar sam kriv svoje nesreče: »Zakaj pa ni pazil, tam itak nihče nima nič opraviti!« je trmoglavo vztrajala pri svojem prepričanju, čeprav ji je Francetov zastopnik skušal dopovedati, da v današnjih kulturnih časih nismo ogroženi tako, da bi morali biti psi privezani tako, da more do njih tisti, ki prihaja v dobrem namenu. Vsaj poštar, ki je v teh kulturnih časih prihaja po opravkih, ki so v današnji civilizirani družbi v dobro vseh zemljanov!

A Marija si tega ni dala dopovedati. Mirno je sedela, pogreznjena v svoje prepričanje, da nihče nima kaj opraviti na njenem dvorišču. Poštarju Francetu, ki je razlagal, kakšne naloge ima za izročanje važnih pism, je še zabrusila: »Če me ni doma, sem vedno na njivi! Pa bi me bil tam poiskali! Kaj je bilo treba stikati za hišo?!«

»Tega pa nisem vedel, prvič sem bil tam«, je vdano v svojo usodo pripomnil poštar France.

Ali sedaj še verjete, da bi se ljudje dali popraviti, da bi odstranili polena, ki jih nastavlja sojudem pod noge?

V Marijino poboljšanje si upajmo dvomiti. Saj to bi bilo proti njenemu prepričanju. In ona ni kazala, da ne bi znala trdno stati za tem, o čemer je prepričana. Kajti ko jo je sodnik obsodil na denarno kazen, ker ni dovolj zavarovala svojega psa in ker svarilna tablica ni bila zadostna, se je Marija brez premišljevanja odločila to sodbo pobijati s pravnimi sredstvi, kakršna so na razpolago vsem, ki se s sodnikovo sodbo ne strinjajo.

Nina

nje še žena sama. Zaman je poizkušala pogovoriti, da se vrne k njemu. — Brez sredstev si, mu pravi žena, saj nisem bedasta, da bi s teboj toliko revščino. Zdrav razum in čut samoodrambe mi to brani. — Do žalostnih življenjskih izkušenj se je dokopal ubogi zakonski mož. Zanj pa ne velja ti-ti znani rek: Kar je žena, to je mož.

Pred sodnikom se je nedavno obravnavala zakonska istorija tele vsebine: Žena štiri-desetih let se je omožila še z deviškim vsem vrh glave. Dasi mrže krvi, se je vendar dodobra počula o dolžnostih zakonskega moža do žene. Tu pa je naletela na hudo razočaranje... Mučila in psovala ga je na ta račun, da je revež že resno premišljal o svoji manjvrednosti in bi se bil najrajši ubil. Ves osramočen je pobegnil od doma, da se ne vrne nikoli več. Pa je iztaknil neke mlajšo žensko in izkazalo se je da je zdrav od vrha do tal. Ta čas je njegova žena dvignila proces za neveljavnost zakona. In glej presenečenje! Na razpravo je ves zmagovit privedel svojo ljubico za pričo. Žene toliko da ni zadela kap. Tožbo so seveda zavrnili kot neutemeljeno, razjarje-na žena pa je takoj nato vložila novo za-radi — zakonske nezvestobe.

»pankrt« in alimenti

Po sili — ženitev ni nikoli dobra. O tem ve več povedati zakonska žena, ki se je po-ročila z željo in namenom, da dobi njen

nezakonski otrok zakonskega očeta in s-konske pravice. Cerkev je sicer dala svoj blagoslov, toda ljubezen je ostala onkraj poročne noči. Mož hodi k drugi spat, ženo pa pretepa in ji grozi, da bo zaklal njo in »pankrt«. Kot vsiljeno, uzakonjeno oviro na poti do svoje sreče jo je mož že toli-ko zasovražil, da ji je že nekajkrat pljunil v lice...

Posebno poglavje ločitvenih procesov so vprašanja odškodnine. Odmera alimentov, ki jih mora ločeni mož plačevati ženi. Za-ščita otrok, ki so v zakonskih združbah že itak dovolj prizadeti in oškodovani na le-pem in dobrem, kar bi jim moralo življe-nje nuditi. Hudo je, pokoriti se za grehe staršev, pravijo.

Tožeča stranka je predložila sodišču se-znam imovine, ki jo je prinesla k hiši. Za-htevam, da mi mož vrne sledeče stvari: iz-med pohištva: dve omari, kuhinjsko pohi-štvo in vso posodo, dalje osem brisač, osem servijet, dva namizna prta, tri preproge, tri žimnice, ducat ruh...

Kako žalostno in obenem smešno-žalost-no je takšne ločevanje. Prej tako velika, edinstvena ljubezen, neskončna harmonija dveh neizrečeno ljubečih se src — danes od vsega tega suha, mrzel račun! Kdaj, le kdaj se bosta srečala srce in razum?

L. K.

Filmi bodoče sezone

Paramount-film, gotovo največje filmsko podjetje sveta, nam bo pokazalo za bo-doko sezono okrog tridesetih novih velikih filmov. Naj nekaj najboljših naštejemo:

V velikem pomorskem filmu »Brodolom« nastopa v glavni vlogi sloviti ameriški igralec Charles Laughton, ki nam je ostal v dobrem spominu s svojo mojstrsko igro kapitana v filmu »Upor na ladji Boutny«. Delo je režiral prav tako slavni režiser Erich Pommer.

Film »Sudan v plamenih« so posneli po romanu znanega angleškega romanopisca Kypplinga in igra glavni vlogi Robert Colman ter Ida Lupina.

Režiser Frank Lloyd je ustvaril veliko delo »Kralj Oceana«, kjer nastopajo Ge-orge Bancroft, angleški igralec Willi Fyffe in Douglas Fairbanks junior, ki gre zve-sto po poti svojega očeta, katerega pa do danes ni še dosegel, ne igralsko in ne po slavi.

Filmski šlager iz leta 1927, »Beau Geste« so ponovno posneli pod novo režijo in z novo zasedenimi vlogami. Dejanje se od-igrava v francoski tujski legiji: na meji afriških puščav ter igrajo tri brate-legio-narje priznani igralci: Garry Cooper, Ro-bert Preston in Ray Milland.

Kaj nam bo pokazala to leto Claudette Colbert, povsem toliko priljubljena zvez-da belega platna? Nastopila bo v dveh filmih: »Žena nad ženami« in »Polnoč«. In Dorothy Lamour, najmlajši star Pa-ramountove družbe? »Na zabranjeni poti« je njen prvi film iz zdravniških krogov. Drugi pa je iz džungelskega sveta in nosi naslov »Samoanka«.

Tajinstvena Ana May Wong, igralka vr-hodnjaške krvi, nastopa v filmih »Otok preklethi« in »Dr. Mary Ling«. V posled-njem ji druguje Rus Akim Tamirov.

Fantastični filmi so onkraj luže močno priljubljeni. »Dr. Cyclops«, je velik fan-tastični film Ernsta Schoedsacka in je po-snet v naravnih barvah.

Najnovejša žena Charlisa Chaplina, Pau-lette Goddard, sodeluje z Douglasom Mont-gomeryjem v misteriozni komediji »Za-gonetna igra«.

Po zamisli ustanovitelja in šefa G-M (ameriške tajne policije) so priredili kri-

minalni film »Usodna žena«, kjer se uspešno uveljavlja najnovejša Paramountova igralka dražestna Patricia Morrison.

Po pripravi največji sezonski film je »Odpadnik«, kjer sodeluje na tisoče stati-stov za eksotični film »Kavarana«, pa so se vršila snemanja v naravi več let. Glav-na vloga je podeljena Madeleini Carrolovi.

Cowbojski filmi še zmerom navdušujejo zlasti mladina jih ne more prehaliti. Za Tom Mixom in Buck Jonesom najslavnejši cowboy William Boyd se bo predstavil v filmu »Krvava farma«, ki pravijo, da je najboljše te vrste zadnjih let.

Po vzoru »Snežulčice« je Maks Fleischer izdelal nov risan film in barvah pod naslo-vom »Guliverjeva potovanja«, zajet po znanem Swiftovem pripovednem delu. To bo pač veselje in navdušenje med otroki, ko se bodo tudi na platnu seznanili z lili-potanci.

Popularni filmske risanke — Sale mor-narja Popaja — ter drugi zabavni, kolori-rani in muzikalni filmi bodo dopolnjevali pisan sezonski program Paramountove družbe.

Fairbanks, oče in sin

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8
					10		
9					12		
11							
13				14		15	
			16	17	18		
19					20		
			21	22			
	23	24			25	26	
27					28		29
30			31		32		
33					34		

Besele pomenijo:

Vodoravno: 1. ruski pisatelj in učenjak (1712—1765); 9. del šiva; 10. primanjkljaj vina v sodu; 11. podlaga; 12. turško ime; 13. žensko ime; 15. moško ime, pa tudi jarem; 16. kos blaga za poseben namen;

Nagrado v znesku 100 din

je žreb naklonil Miri Zumrovi, Radov-ljica. Troje nagrad v knjigah pa si de-le Lija Burja, učiteljica v p., Krško ob Savi, Jasna Svajger, Ribnica na Do-lenjskem, in Milivoj Sinkovec, tajnik posojilnice, Sv. Lenart v Slov. goricah.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Še tako vroče solnce ne bo vzelo barve Vaši obleki, ako si izberete iz krasnih pisanih barv tobralke, satena ali svile ki so ravno kar dole pri trvdri

F. I. Goričar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzel trgovino

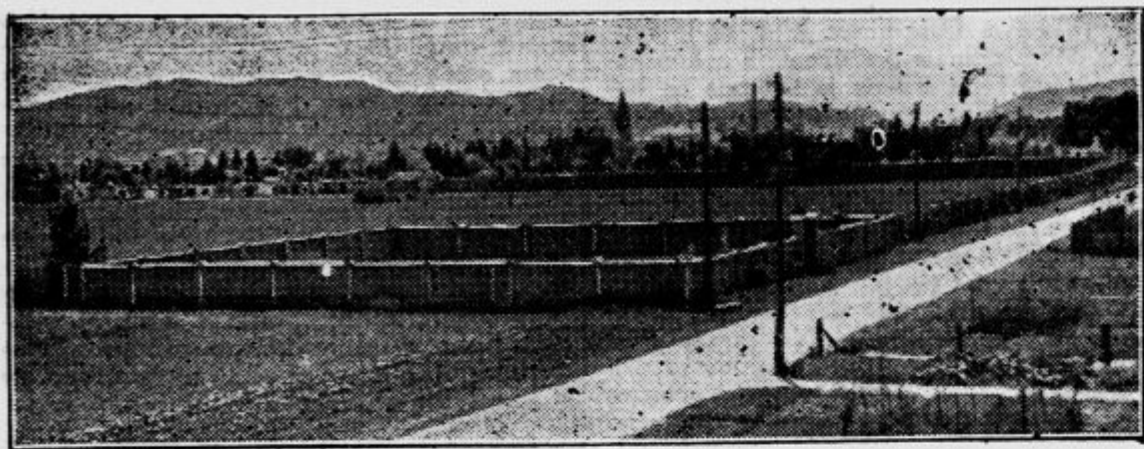
s špicerijo in delikatesami v Ljubljani — Pod lemenatom

V zalogi bom imel vedno sveže blago po nizkih cenah. — Postrežba solidna.

Se priporoča IVAN KUNOVAR, Ljubljana — Vodnikov trg

Med judovskim pokopališčem in ghettom v Ljubljani

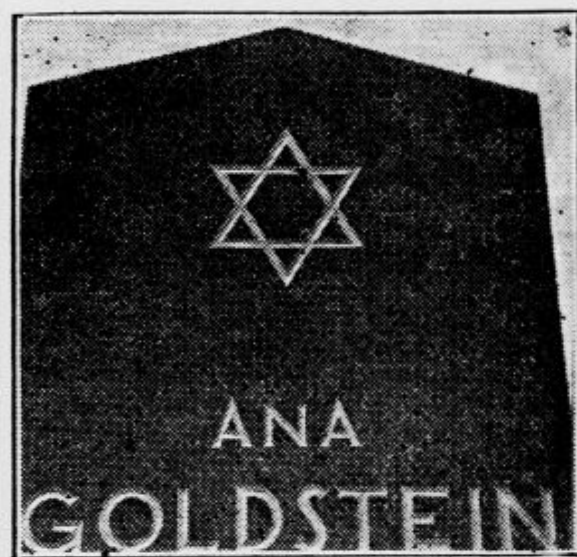
Judovsko pokopališče. V ozadju pokopališče rimskih katolikov

Poslednji dom vernikov Jehove

Malokdo ve, da imamo v Ljubljani pokopališče za člane izraelske konfese, ali pa domače: za Jude. Judovska cerkevna občina je v Ljubljani sicer kaj majhna, saj šteje komaj okoli 100 pripadnikov. Če je pred vojno umrl v Ljubljani kak Jud — običajno je bil seveda iz premožne družine — so njegovo truplo prepeljali v Gradec ali v Trst, v novejšem času v Zagreb, zadnja leta pa se je Judom zdelo potrebno, da imajo tudi v Ljubljani svoje pokopališče. Tako so 1931 ob cesti na Tomačevo kupili lep travnik, približno 50 m dolg in 25 m širok.

Sprva je bilo to pokopališče nekoliko zapuščenost, toda ljubljanski Judje so bili postrtovalni ter so zbrali kar čeden znesek in postavili lepo in visoko zidano ograjo. Tudi vhod kar imponira. Nad njim je v hebrejskih črkah skrivnostni napis, ki ga znajo brati le Judje sami, pa še ti ne

njihovega naroda, dobe bratov Makabejev. Rimska država jim je dala možnost, da so kupčevali po vsem tedaj znanem sve-

Judovski križ na nagrobniku

tu. Zelo verjetno je, da je del Fenicianov že poprej opustil svoje mnogobojstvo in prestopil v izraelsko vero. Vsekakor so Judje po Fenicianih podedovali svoje slajne trgovske sposobnosti.

Ze mnogo pred Kristusom so Judje opustili svoj stari hebrejski jezik, ki so ga ohranili le v liturgiji, ter prevzeli aramejsko, jezik enega sorodnih arabskih rodov. Kakor Judje, so tudi Arabci Semiti, torej divja sedaj v Palestini bratomorna vojna, če bi držalo, da imajo Judje res čisto semitsko kri, kakor jo imajo Arabci. In paradokso v svetovni politiki je, da nekateri narodi v imenu načelnega antisemitizma podpirajo proti Judom — Arabce.

Materni jezik Jezusa Kristusa in jidiš

Tudi aramejsko, ki je bila materni jezik Kristusa in apostolov, so Judje že davno pozabili. Selili so se po afriški obali do Španije, po Aziji in Evropi prav do Indije, Kavkaza in obale Črnega morja. V 8. do 10. stoletja so bili celo misijonarji in uspelo jim je za svojo vero pridobiti številna tatarska plemena okoli Krimskega polotoka. Odtod toliko Judov v Rusiji in na Poljskem.

Židovska ulica

Golč Jontesova:

Slutnje

V družino je prišla vest: umrla je Ivana Beveva.

Bila je materina najstarejša sestra. Kakor da gredo od pogreba, je bilo Sabi: Hitel so, molčali in strmeli v tla.

Bila je materina druga sestra. Takrat so se v družini preplašeno spogledali, zakaj: tretja in najmlajša od treh sester je bila Magdalena.

A mati se je nasmešnila, kot se nasmešnejo ljudje, ki so trudni življenja in vedo, da jih bo kmalu zagnil črni plašč večnosti. V družini so videli ta smehljaj in bilo je, kot da bi jih hladna roka stisnila za srce. Molčali so in gledali v tla. Saba pa je zahtevala na glas in zbežala v sobo. Nekaj novega je prišlo to uro v družino in se naselilo po vseh kotih: težko, stegneno, mrzlo.

Iz zemlje so se v marčevskem soncu valile goste meglice. V nedeljskem soncu je bila trava tako sveža, kakor da bi bila oprana. Človeka, ki se je ozrl v nedeljsko nebo, modrino, je od hvalečnosti do Boga za vso to kraljevsko razkošnost stisnilo v grlo, da bi zakričal.

Ljudje so zlezli iz svojih domov, ki so postajali pusti, temni in dolgočasni, kajti zunaj je preveč razkošno sijalo sonce.

Tudi družina Kraljevih je odšla na sprehod: bredli so po poljskih stezah med

ga polotoka. Odtod toliko Judov v Rusiji in na Poljskem.

Proti koncu 18. stoletja so Španci izgnali Arabci vred tudi Jude iz svoje dežele. Judje so se razbežali v dve smeri: eni v orientalske dežele in na Balkan, to so Sefardini, drugi, Aškenazi, v Francijo in Nemčijo ter so prevzeli jezika teh dveh dežel, medtem ko so prvi obdržali španski jezik. Na jugoslovenskih tleh sta se obe judovski struji srečali. Judje v Rusiji so pod vplivom kulturno močnejših nemških Judov prevzeli nemški jezik in nastalo je znano narečje jidiš.

Pokojni Pašić in judovski problem

O pokojnem Pašiću pripovedujejo naslednje resnično zgodbo: Vlada je nekoč pripravljala zakon proti Judom, kar cel izgovor. Veliki rabbi v Beogradu je za to izvedel in pritekel k svojemu dobremu prijatelju Nikoli:

»Čuješ, prijatelj, kaj pa nameravaš z nami Jevreji? Kakšen zakon pripravljajo? Kaj ne veš, koliko so se tudi naši sinovi borili na frontah in koliko smo mi stari žrtvovali v denarju?« Imel je prav, srbskim Judom, ki so sicer tudi izvrstni trgovci, v tem oziru ni bilo kaj očitati.

Nikola Pašić se je začudil: »Kdo vam pa kaj hoče, vam čestitim Jevrejem, saj ste dobri rodoljubi, toda one bomo udarili, te švabske čifute, Jude, Židove, te bomo pognali iz države!«

Tako je razlikoval Pašić med Sefardinom in Aškenazom. Judje obeh struj pa so se poiskrbeli, da iz nameravanega zakona ni bilo nič.

Judje in germanizacija

Pri nas so bili Judje vsa leta nosilci germanizacije. Marsikatero hudo nemško famlijo v Ljubljani bi zadel arijski para-

Kadar v planinah avriklj cveto

Drobni doživljaji v planinah, ko jih osvaja zapoznala pomlad

Temna, oblačna noč se je prevesila že proti jutru, obzorje pa je bilo še zabrisano in pogreznjeno v popolno temo, ko smo krenili s ceste na kolovoz in začutili, da se je začela pot dvigati. Eden izmed tovarišev je prižgal žepno svetilko. Oster stožec luči se je ujel na razdrapani, z debelim kame, njem posuti poti, odskočil na valovit pašnik, se obregnil ob gosto grmičevje pa se hitro uravnal nazaj na pot. Pokorno so mu sledile oči, ko nam je vso okolico pogreznili v obupno, neprodimo temo.

Pot je vijugala nekaj časa ob vznožju nižjega grebena; temo ob nje se je priplepil gorski potok in se gnil med skalami v dolino, da je voda prešerno šumela brzela mimo nas. V hladu nas je prešla zaspasnost. Čvrsto smo korakali, molčali in sledili tovarišu, ki je vodil.

Neprizadevano se je luč izgubila na desno vkeber. Bliznjica. Zagazali smo v blatno strmino drug za drugim, da nam je cmokajoče zapele pod nogami. Strmina drve nas je prisilila, da smo se vzpenjali v poševnih ovinkih. Kotak nam je omahoval, ravnotežje se nam je izmikalo in nahrbtniki so postajali vse težji. Končno smo, po vseh štirih preko gladkega, obsežnega debela, ki je vezalo utrjeno zemljo, prilezli na prejšnjo udobno pot.

Za hip smo se ustavili, da si oddahnemo. Potok je šumel sedaj že nekje daleč pod nami. Prav narahlo se nam je v temi, ko so se je oči privadile, zarisal obris vzporednega grebena. Sredi njegovega pobočja je migotala in se premikala drobna lučka.

Po spodnji poti gredo turisti na vrh! Ta misel nas je vzpodbudila in poglala naprej, tembolj, ker je bilo do graničarske kavarne, kjer smo se zmenili za prvi odmor in pošten zajtrk ob jutrnjem svitu, še debelo uro hoda.

Vizija solnčnega planinskega dne

Sredi strmega pobočja, ko smo imeli za seboj že daleko večjo polovico najnapornejšega dela poti, smo se nenadoma znašli med samim nežnim rumenim cvetjem.

prepeličnimi gnezdi. Pota so bila še vsa mehka od obilne pomladne moče, da se je vdiral po nogami. In silašalo se je samo mlakanje mokre zemlje, vsenaokrog pa je bilo tiho. Le rjave prepelice so se sprehajale po brazdah in čivkale: zdelo se je, da so gospe, ki gredo na nedeljski obisk na sosednjo njivo.

»Nekako slabo mi je, domov bi šla,« je rekla mati.

Sunilo jo je v srce; noge so postale trde. Dolga je bila pot, ko so se vračali domov. Kakor da gredo od pogreba, je bilo Sabi: Hitel so, molčali in strmeli v tla.

Nič več ni bilo nedeje v duši in rumeno, nedeljsko sonce so pokrili temni oblaki, slutnje, smrt. Pred njimi je zevala le črna, mlakajoča, težka zemlja, kakršna bo v gručah padala v jamo na črno krsto; notri bo spala — mati, žena. . .

Ko je mati legla v posteljo, je še sijalo sonce. A v sobi je bilo somračno, ker so bila okna zagnjena.

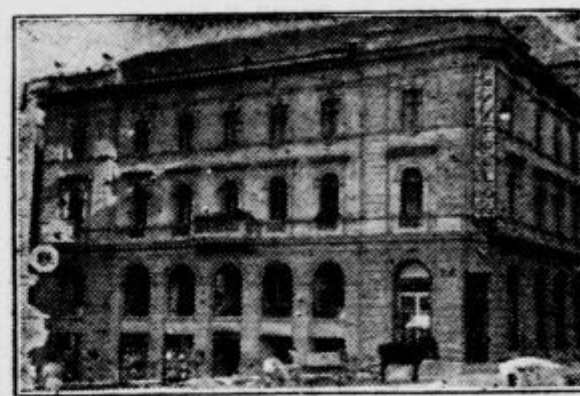
Saba je s skrčenimi kolmi čepela na oknu, ki je bilo zamreženo. Če se je ozrla na dvorišče, ji je k srcu zavelo pusto, hladno; vedela je, da je vsepovedno zunaj sonce, sveže, pomladno in vriskajoče, le na tem dvorišču in pri njih ga ni. Bala se je ozreti na posteljo. Mati je ležala vznak, z zaprtimi, globoko vrtitimi očmi. Izpod rute se je svetil bled obraz in črne nosnice so spominjale na smrt.

K postelji je prišel oče; nagnil se je nad mater in jo pobožal, spravešal jo je, ali bi kaj jedla. Mati je odkimala. Očetu je obraz

graf, ako bi ga uvedli, čeprav je že davno pokristjanjena. Znano je, da so Ljubljanci v 15. stoletju krepko pomagali Habeburžanom v boju za celjsko dediščino ter so jim pomagali premagati izvrstnega češkega vojskovodjo Vitovca. Za plačilo so si Ljubljanci izgovorili izgon vseh Judov iz Ljubljane. S tem so se Ljubljanci znebili nevarne trgovske konkurence. Ej še tedaj so Ljubljanci vedeli, kaj delajo!

Ghetto v Ljubljani

Sicer pa so Judje iz srednjega veka pustili pri nas sledove v židovski ulici in stezi. To je bil ljubljanski ghetto, in ker se drugje niso smeli nastaniti, so vedno kaj dozidavali. Odtod ozkoost teh ulic. O hiši v Gosposki ulici št. 3, ki je sedaj last ve-

Prelogova hiša v Gosposki ulici

letgovca Preloga, pa trdi ustno izročilo, da je bil to celo judovski tempelj.

Sicer pa niso bili vsi Judje na naših tleh nemčurji. Zadnje avstrijsko ljudsko štetje kaže n. pr. za Središče ob Dravi, da je bilo tam mnogo več Judov kakor pa oseb z nemškim občevelnim jezikom. Torej se je velik del Judov že takrat prišteval k Slovincem.

Zadnje čase Judje po državi že polagoma prevzemajo jezik ljudstva, od katerega žive, in morda bomo tudi v Ljubljani dočakali kakšen nagrobni judovski spomenik v slovenskem jeziku!

Sicer pa je znana reč, da Judom med Slovinci žito ne gre tako zelo v klasje, kakor med drugimi narodi. Zgodovina nas je naučila živostni in odpornosti, da nam Judje ne morejo tako blizu.

meno preprogo za višinski ples vatajajočega pomladnega jutra.

Umaknil sem se vrh skale. Medtem se je že zdanič in pršenje, ki nas je zajelo pri prvem svitu, je že prenehalo. Globoko pod nami, nad vso savsko dolino je grozeče čepela črnosiva megla. Plast za plastjo so se dvigali nad njo visoko pod nebo beli oblaki, zgneteni in fantastične oblike. Nad Julijskimi Alpami, ki jih je še pravkar skrivala mlečna meglena koprena, se je na severnem koncu malce odgrnila zavesa in mogočni vrhovi so se v novem, blestečem snegu razkazovali bahato kakor nališpani bogati svatje. Vrh na vrhu in njegovim bližnjim sosedom pa je jutrnje sonce že posadilo na plešaste glave zlate okrogle kapice.

Po bližnjem pobočju so se proti grebenu počile prozorne meglice: kakor čreda preplašenih ovc, ki ne vedo ne kod ne kam, pa se jih v trzačnem nemiru utrga zdaj tu, zdaj tam nekaj od tropa; nenadoma osamljene pa se slepo poženejo nazaj proti njemu in ga še huje vznemirijo. Neprizadevano pa se je vse to pojanje nehalo, meglice so se potegnile v hipu kdo ve kam in odprl se je čist razgled na širo in valovito pobočje.

V vsem svojem nevštevem veličastju se je prikazala planinska podoba v svojstvenih barvnih skladnostih. Skalovje, ruše, pisni planinski cvetje, grmičevje in trava, vse je imelo svojo jasno izrazito barvo. Vsi odtenki so bili nežni in mladostni in so se zivali v ugoden skupen vtis, ne da bi se v njem izgubljali.

Pomlad, ki je že pred tedni posejala do lino z zelenjem in cvetjem, se je tu gori komaj prebujala. V žlebu pod samim vrhom se je še skrivalo nekaj krp umazane snega.

Ptičji zbor v gozdvih pod nami je že vrtil svoje vesele jutrnice. Njegovo ptičjo žgolenje se je življalo s splošno tišino in ji dajalo barvo in vsebino. Mir neskončnih razsežnosti, poln neznane stvarne, neopredeljive telesnosti in življenja se je razrašal priskurječemu v grozeče omamljive občutke.

Polagoma me je zajemalo sproščujoče občutje, da odpada z mene krpa za krpo debelega oklepa neobčutljivosti za trušče, v katerega me je ukovalo vsakdanje delovno življenje. Prerajajočega me je zgrabilo neodoljivo poželenje, da bi zajel čim več te očičujoče kopeli, da bi se zagrebel in zaril v nekaj kar z vsemi svojimi čuti niti nisem mogel prav dojeti, kar me je vleklo neusmiljeno k sebi, pred čimer sem pa čutil globok strah.

Sproščenos me je zapuščala in tesnoba me je pričela dušiti: zazdelo se mi je, da sem izgubil vso težo in smisel za ravnotežje. Lahkega ko kosmič bi me mogel vsak sunek dvigniti in pognati v neznane globine te pretresljivo grozne tišine.

V tem se je v dolini nekje oglašil zvoneček, vabeč v Gospodov dom. Izza skale v bližini je sfrtala jata velikih ptic. Vsa moja brezglasna stavba se je zrušila in zavedel sem se, da so me je polajšala vrtoglavica.

Obrnil sem se in si prižgal cigareto. Tovariši so se predali medtem lačnemu uživanju svoja provianta. Od rok do rok je krožila velika steklenica toplega čaja. Z resničnim užitkom sem se jim pridružil.

Cvetno polje pod Golico

Čarovnica iz doline je zaplesala . . .

Kuhinja v planinski koči. Ob steni velik štedilnik, obložen z mnogimi majhnimi in velikimi pisiki in posodami. V največji so toplili sneg, da je bilo vode za čaj in juho. Nad štedilnikom je bila obešena dolga, močna žrd, na kateri so viseli najraznovrstnejši kosi obleke in perila: poleg raskavih moških hlače nežna ženska srajca, poleg irhovine božajoča svila. Vse je bilo nametno brez pravega reda drugo vrh drugega, vse je bilo moko.

vztrepetal, molče se je odstranil. Saba je vedela, da si je obrisal oči; zaslitila je tudi, zakaj. Nenadoma pa je izgnil; Saba je vedela, kam: v gostilno k sosedovim, k Črnuemu Angelu.

In tiho, tiho je bilo.

Še dolgo potem, ko je noč že davno legla na zemljo, je Saba še zmerom čepela na oknu in strmela v bel trmak na koncu sobe, ki se je svetil iz teme: bila je materina belo prevezana glava.

Končno se je oče prizibal domov. Prinesel je materi pečene kureline in vina.

»Mati, ali boš res umrla?« je vprašal že nekoliko pijan. Mati je samo zastokala.

»Oče!« je zakričala Saba ogorčeno in jokaje zbežala v kuhinjo.

Za njo je prišel tudi on in sedel za mizo. Odrinil je večerjo ter naslonil glavo v dlan: tako je dolgo ždel.

Saba je zlezla v posteljo; notranji glas ji je šepetal: mati bo kmalu umrla. Nikdar več je ne bo mogla poklicati: mama! Ne bo se ji oglašila; nikdar več ne bo slišala materinega glasu; čutila ne bo več njene toplotne, njene božajoče, tople roke. Da ne bo imela več človeka, ki bi ga klicala »mama«, ji je bila silna, nepojmljiva misel. Kakor ni nikoli domela pojma »konec sveta«, tako ji je bilo to. Želela je, da bi sama prej umrla. Sklenila je roke in začela moliti.

Mati je zastokala, dolgo in tožeče. »Kako stoče,« je zašepetala Saba. Poznala je ta glas: tako čudno bolan je bil.

Vedela je, da ga bo še po materini smrti dobro slišala med temi znanimi stenami.

štiri manjše mize so polne srednjeverstni prostor, poln planincev, graničarjev in domačih ljudi. Udržano je šla beseda med njimi in pogledi so jim prileto uhašali proti oknu, po katerem so polzele molče snežinke.

Zunaj pa je bučal smešen vihar, se sčilo to zaganjal v kočo, da so se ji stresale lesene stene. Njegovi sunki so rasli stopnjujoče, njegova pesem je pojenjavala, mrtovala, se dvigala, naraščala, tušila, padala, tignjala in mrtovala. Kakor da so hrupne silne vojske preko nas, se lokavo napadale sedaj na desni sedaj na levi in se grizle v besno neupogljivi borbi. Potuhnjena čarovnica iz doline se je dvignila in s pravo škodoželjnim posmehom zagnala svoj vik in krik.

Lovce domačin je pripovedoval šaljive lovske zgodbe. Zasoljene šale so ubirale glasen smeh — razpoloženje pa se ni moglo dvigniti in kmalu je tudi lovce nevoljen umaknil. Nekdo se je domislil gramofona, rad bi bil plesal. Toda mencej je in mencej pa se ni mogel odločiti, končno se je premislil in se vsedel nazaj za mizo.

Ljudje so kadili in pili vseprek. Bili so utrujeni, na poti v kočo jih je ujele neurje, jih opralo do kože in zmučilo do upehanosti. Ko so s skrajnim naporom dosegli varno streho, so si oddahnil. Toda sedaj je bilo to že pozabljeno, vse bolj jih je rasla skrb, kako bo z jutrišnjo vrnitvijo v dolino. Na pot bo treba na vsak način, ker je bil naslednji dan že delavnik.

V koču za mizo je sedela Zlata punčka. Nekdo je vzdol to ime dekletu širokega obraza, rdečih polnih lic, gostih rjavih las, živih oči in mično razvitih oblik. Tudi njo je popokline poštono utrudil vzpon v snežnem viharju, da so ji bile navzele solze v oči, ko se je vsa upehana suseda na pragu koče. Toda kmalu si je opomogla in se poštono razživila: nagajiva in presenečujoča z navno dvomnim vprašanjem in odgovori je burkala fante, da jih je imela kaj kmalu kopico okoli sebe. Iz nje in vse njene okolice se je širilo toliko začelne nepriljubi planinsko razpoloženje, v ka-

Kotiček na pokopališču s spominjal grobovi

SPORT

Amerika ali Evropa:

Kako bo v Helsinkih 1. 1940?

Evropska atletika je močno napredovala in bo resno ogrožala dosedanje premoči Amerike

Letos smo imeli že obilo atletskih prireditvev, na katerih so nastopili najboljši evropski atleti. Nedavno so končali državno prvenstvo tudi v Zedinjenih državah in nam je zaradi tega kolikor toliko mogoče primerjati medsebojne sile Evrope in Amerike in postaviti prognozo za olimpijske igre v Helsinkih. Pri našem računu smemo upoštevati tudi Japonsko, katere sodelovanje v Helsinkih je bilo še do nedavne negotovno, a je pred kratkim izjavila, da bo v Helsinkih nastopila s kompletnim atletskim in plavalnim moštvom. Pred berlinsko olimpiado so bili izgledi Evrope nasproti Ameriki razmeroma slabi, zdaj pa lahko ugotovimo, da je od tedaj evropska atletika močno napredovala in da je premoči Amerike v primeri z letom 1936 precej dvomljiva.

V sprintu spet Amerika?

V Berlinu je USA prevladovala na vseh progah od 100 do 800 m. Letos je na ameriškem prvenstvu dosegel Jeffrey na 100 m čas 10,2, Thompson in Ewell pa sta v predtekih tekla 10,3, treba pa je upoštevati, da so bili vsi ti časi doseženi s pomočjo vetra v hrbet. Prvak na 200 m je postal Ewell s časom 21 sek. pred Jeffreyom, ki pa je letos tekkel že 20,8. Po ameriški sodbi je Jeffrey mož bodočnosti in nade Amerike za Helsinke.

Na čelu evropske lestvice stoji letos na 100 m Neckermann (Nemčija) z 10,3, po 10,4 pa sta dosegla Scheuring (Nemčija) in Mariani (Italija). Na 200 m vodi Scheuring z 21 sek., sledita mu Mariani in Neckermann z 21,2. Razmerje sil je torej enako. Vprašanje premoči bo delno razčiščen že 7. avgusta v Londonu, ko bodo tamkaj nastopili najboljši ameriški atleti. Gotovo je, da v Helsinkih ne bodo ameriški sprinterji tako prevladovali, kakor so v Berlinu.

Na srednjih progah Evropa boljše

Na 400 in 800 m se je letos položaj za Evropo znatno popravil. Na svetovni lestvici je trenutno na čelu dvojica izrednih evropskih atletov Harbig (Nemčija) in Lanzi (Italija), ki sta oba dosegla rezultat 46,7. Se ugodnejši je položaj na 800 m, kjer je brez konkurence fenomenalni Nemec Harbig s časom novega svetovnega rekorda 1:46,6, a tudi drugo mesto pripada Evropi z Lanziem 1:49. Na 400 m je Američan Woodruff, zmagovalac v Berlinu na 800 m, s časom 46,8 šele na tretjem mestu na svetovni lestvici. Na progi 800 m pa je Woodruff z 1:51,2 šele četrti, kar je pred njim Brandesheim (Nemčija) z 1:50,3. Ameriška prvaka na 400 m oziroma 800 m sta postala Miller v 48,3 pred Woodruffom in Beethamom v 1:51,7.

Dre drugačela leta pa se lahko še mnogo spremenijo. V Ameriki se bodo, kakor vselej, gotovo tudi letos pojavila nova imena, a tudi v Evropi bodo napredovali. Isto lahko rečemo za najdaljšo srednjo progo, tek na 1500 m. V Berlinu je zmagal Novozelandec Jack Lovelock v času svetovnega rekorda 3:47,8. Nedavni ameriški prvak je postal Blaine Rideout v 3:51,5. Najboljši evropski zastopnik na tej progi je še zmerom Anglež Wooderson, čeprav je bil pred meseci v Ameriki poražen. 7. avgusta se bo v Londonu ponovno srečal z Rideoutom in takrat se bo pokazalo, kdo je boljše.

Na dolgih progah seveda Fini

Finska ima že nekaj let na vseh olimpijskih igrah primat na dolge proge. V Berlinu je na 5000 m zmagal Höckert v 14:22,2, na 10.000 m pa Salminen v 30:15,4 in po vsej verjetnosti Amerika tudi leta 1940 v Helsinkih ne bo imela nobene besede. Veliki favoriti so finski svetovni rekorder Mäki, ki je letos presenetil na 5000 m z novim svetovnim rekordom 14:08,8, že lani pa je na 10.000 m dosegel svetovni rekord 30:02. Tudi na naslednjih mestih je pričakovati Evrope, predvsem Fince. Enako lahko rečemo, da bodo na 3000 m steep-le chas prevladovali zastopniki Evrope, zlasti Fini in Švedi, med njimi pa se bo bržkone uveljavil še Nemec Kaindl, ki ima najboljši letošnji čas 9:06,6.

Tudi sedaj se je prenekatere moško oko oziralo k njej. Toda Zlata punčka se ni menila zanje. Sklonjena nad mizo je molčala in zamisljena zrla v konico svinčnika, ki ji je podzvestno drsela po hrupu mizi. Kaj ji je zagrenilo veselje? Izpod svinčnika se ji je oblikovala izkrivljena oblika avriklovega cvetnega kloba. Spomnila se je pisane cvetane, katere razkošje je s tako iskreno pobožnostjo uživala, ko se je

Borba za varen korak v snegu in viharju

Petorica nas je vztrajala do zadnjega: razen domačinov so že vsi zapustili koč, ko smo mi še vedno upali, da se bo zgodilo nekaj, kar bo pometlo z meglo, snegom in viharjem in nam bo solnce poslalo za slovo svoj planinski pozdrav. Končno smo morali tudi mi popustiti in se pripraviti na sestop.

Skrbno smo izdelali s kopo raznih kosov pestrobavne blaga vse špranje pri obliki, kjer bi nam mogel sneg do živega. Tako »okincane« bi nas bila najbrže vsa koda predmetna maskarada vesela. Za slovo in pogum smo se brž okrepčali s kozarcem vina, nato pa smo zlezli drug za drugim junaško skozi vrata.

Stopajoč v gosji vrsti smo bili kar takoj sredi najhujšega meteža. Počasi, korak za korakom smo se pomikali preko najbolj izpostavljenega dela poti, ki je vodila sko-ro po vrhu grebena. Čeprav je že dan in noč snežilo, na kamenitem goličevju skoro ni bilo snega. Le nekaj ga je bilo v kotanjah, špranjah in za večjimi skalami. Za turisti, ki so se spuščali pred nami, ni bilo nikjer sledov. V kratkih presledkih med silovitimi sunki viharja smo se pogajali naprej, kajti ko je privihljal iz za skal posejdenega grebena, se je bilo treba krepko zasloniti z nogo za kamen, da je bilo mo-

V zaprekah in skokih USA

V teku čez zapreke je Amerika nedvomno še zmerom v premoči. Letošnji najboljši Američan Wolcott je na 110 m dosegel izreden rezultat 13,8, v finalu ga je pa premagal Batista s časom 14 sek. Takih časov v Evropi še dolgo ne bomo dosegli in je zaradi tega pričakovati ponovno ameriško zmago v tej panogi. Nekoliko drugačen je položaj na 400 m z zaprekami. V Berlinu je zmagal Američan Hardin v 52,4, letos pa je na čelu svetovne lestvice Helling (Nemčija) s časom 51,6 in ima torej najboljšo nade, da v Helsinkih prekine nepretrgano vrsto ameriških zmag.

V skokih je USA 1936 postavila kar tri olimpijske zmagovalce: Owensa v skoku v daljavo z 8,06 m, Johnsona v skoku v višino z 2,03 m in Meadowsa v skoku ob palci z 4,35 m. V troskoku je zmagal Japonec Tajima z novim svetovnim rekor-

Zvezdna kolesarska dirka v Celju

Celje, 23. julija
Danes dopoldne je bila 17. zvezdna kolesarska dirka v Celju. Dirko na progi Ljubljana-Celje je priredil ljubljanski kolesarski podsavez, na progi Maribor-Celje mariborski kolesarski podsavez, na progi Slovenj Gradec-Celje koroški kolesarski podsavez, na progi Kranj-Celje I. Gorenjski Motoklub Kranj, na progi Celje-St. Peter-Celje pa Klub slovenskih kolesarjev v Celju. Dirka na progi Zagreb-Celje je izostala, ker Zagrebčani niso startali. Dirkače iz Maribora, Kranja in Slovenj-Grada je precej močil dež, proge pa so bile dobre.

Rezultati:
Proga Ljubljana-Celje (74 km). Startalo je 10, na cilj je prišlo 7 dirkačev. 1. Janez Petercel (Hermes) 2:22,4, 2. Franc Kogoj (Edinstvo) 2:22,6, 3. Jože Gregorič (Edinstvo) 2:22,8, 4. Jule Kačič (Hermes) 2:28,45, 5. Lado Berlič (Edinstvo) 2:28,45,2.

Proga Maribor-Celje (80 km). Startalo je 7, na cilj je prišlo 5 dirkačev. 1. Karel Sodce (Maraton) 1:57,40, 2. August Lukas (Tekstilni) 2:03:28,4, 3. Anton Grmek (Tekstilni) 2:03:29, 4. Martin Krajnc (Zelezničar) 2:15,33.

Proga Slovenj Gradec-Celje (51 km). Startali so 4 dirkači, na cilj sta prišla dva. 1. Ivan Pogorelec (Misinja) 1:44, 2. Anton Kočar (Korotan) 1:44,1.

Proga Kranj-Celje (80 km). Startalo je 6, na cilj je prišlo 5 dirkačev. 1. Anton Brtonč 2:34, 2. Hinko Kresovič 2:34,1, 3. Franc Bratun 2:34,3, Franjo Kolar 2:34,4. Vsi člani I. Gorenjskega Motokluba v Kranju.

Gorska dirka v Celju

Celje, 23. julija
Klub slovenskih kolesarjev v Celju je danes popoldne priredil medkлубsko gorsko dirko na Stari grad nad Celjem, ki je bila prva te vrste v Celju. Proga je bila dolga 2 km in zelo naporna zaradi hudih zavojev. Nastopili so najboljši dirkači dravske banovine. O izrednem vzponu priča dejstvo, da so na nekem mestu morali štirje dirkači stopiti s koles in najstrmejši del prehoditi peš. Ko bodo cesto nekoliko uredili, bo prav gotovo ena najlepših v dravski banovini za gorske dirke. Vreme je bilo prav ugodno.

Nastopilo je 9 seniorjev, 7 juniorjev in 1 dama. Rezultati so bili naslednji:
Seniorji: 1. Karel Sodce (Maraton, Maribor) 6:07, 2. Edo Polak (Celje) 6:34, 3. Oton Jernejc (Celje) 6:54,8, 4. Anton Bertonec (Kranj) 6:55, 5. Armando Golob (Edinstvo) 6:58,2.

Juniorji: 1. Jože Špažer (Celje) 6:53,2, 2. Vili Pukl (Celje) 7:10,8, 3. Lado Berlič 7:21, 4. Franc Kogoj (oba Edinstvo) 7:22,4, 5. Stanko Golavšek (Celje) 7:30,2.

Edina tekmujoča dama je bila Berta Fritsch (Edinstvo), ki je prevozila progo v 12:53.

Zmagovalac v glavni skupini Sodce je prejel pokal celjskega župana, ostali štirje v glavni in pet v juniorski skupini pa so

vzpenjala proti koči. Mar tam spodaj tudi sneži in hrumi vihar? Zazeblo jo je ob misli na to možnost in v grlu jo je stisnilo. Mar bo ta divji utrip prirode uničil vse, kar je komaj oživila pozna planinska pomlad?

Nihče ji ni dal odgovora: zunaj je besnel vihar, zdelo se je, s podvojenimi silami, ko se je počasi praznila kuhinja in so ljudje utrujeni odhajali k počitku.

goče vzdržati ravnotežje in ostati pokoncu. Pot se je kmalu začela hitro spuščati, z njo je popuščala moč vetra, zato pa je bilo vedno več snega, da se nam je videlo po nogami. Zabrani v megli so se počasi oblikovali globoko pod nami obrisi sedla med obema vrhovoma. Strmina stene v sedlu, ob kateri smo stopali oddaljeni le nekaj korakov, čeprav pri vzponu, ko je sijalo solnce, ni napravila na nas nobene posebnega vtisa, je bila sedaj kar pošastna. Previdno smo se pomikali preko sklenjenega snežnega jezika. Ko bi nam bilo tu spodrsnilo, bi se bili ustavili šele kakih osemdeset do sto metrov niže med skalami...

Veter je kmalu popolnoma ponehal, sneg pa nas je spremljal še par sto metrov pod vrh. Zadnje snežinke so padale nekaj nad avriklovo cvetno gredico. Tu je že deževalo, da ki bila starna steza blatna in polna vode, ki si je po njej izdoblja strugo in dirla navzdol. Noge, ki nam jih je strmina sama poganjala, so klečajoče čofale po rjavil brolji.

Pod prvimi drevesi smo se hip ustavili, se »demaskirali« kolikor se je dalo, in jo mahnilo hitro naprej v dolino.

Zdravko Gosak

dom 16 m. Evropa trenutno nima nobene-ga skakača preko 2 m in tudi v skoku ob palci bodo Američanom nevarni edino Japonci. Bolj odprto je vprašanje v skoku v daljavo, dočim prevladujejo v troskoku sinovi dežele vzhajajočega solca. Najboljši Evropejec je Rajasaari (Finska) s 15,52 m.

V metih Evropa

V Berlinu so Nemci nepričakovano beležili tri zmage: Hein v metu kladiva s 56,49 m, Stöck v metu kopja z 71,84 m in Woellke v metu krogle s 16,20 m, dočim je USA beležila zmago v metu diska po Carpenterju s 50,48 m. V kladivu so Nemci zdaj še bolj napredovali, saj je Nemec Lutz postavil s 59,07 nov svetovni rekord. V disku vodi na svetovni lestvici novi ameriški mojster Fox s 62,54 m pred Wotapekom (Nemčija) z 51,53 m. V kopju ima jo Finci ogromno premoči, saj Järvinen in Nikkanen nimata na svetu premca. V metu krogle vodi to leto Amerika, Hackney 17,09 m, Watson 16,62 m in Williams 16,52 m. Slednji je postal s 16,34 m ameriški prvak. Evropski listi načeljuje Kreek (Estonska) s 16,28 m, sledi mu Trippe (Nemčija) s 16,22 m.

Glede štarfet je nemogoče dati prognoze. Na zadnjih olimpijskih igrah je Amerika zmagala na 4x100 m z novim svetovnim rekordom 39,8, na 4x400 m pa Anglija z 3:09. Tudi tu je Evropa letos zama-movala zboljšanje in je za Helsinke pričakovati popolnoma enakovredno borbo.

Proga Celje-St. Peter-Celje (26 km).

V glavni skupini so startali 4, na cilj so prišli 3 dirkači, v skupini novincev so startali 4 dirkači in prišli vsi na cilj. Izven konkurence je startal Aleksander Popov (Jugoslavija, Beograd) in privozil na cilj s časom 44:27. Glavna skupina: 1. Oton Jernejc 44:25, 2. Jože Planinšek 44:25,2, 3. Jože Špažer 44:26, Novinci: 1. Franc Judec 44:27,2, 2. Franc Cilenšek 44:27,4, 3. Vili Pukl 44:27,6. Vsi člani Kluba slovenskih kolesarjev v Celju.

Medkлубska dirka damske skupine na progi Celje-Petrovče-Celje (11 km). Startali sta dve tekmovalki in prišli na cilj z naslednjimi rezultati: 1. Matilda Zupančeva (Klub slovenskih kolesarjev Celje) 28, 2. Berta Fričeva (Edinstvo, Ljubljana) 28,2.

Po dirki so se zbrali delegati vseh slovenskih kolesarskih podsavezov v gostilni »Pri angelu«, kjer je delegat Koroškega kolesarskega podsaveza g. Kavs razdelil številne spominske diplome dirkačem in funkcionarjem, ki so sodelovali pri dirkah ob Čajnkovi proslavi v Slovenjem Gradcu. Delegati podsavezov so danes v Celju sklenili, da bo tekmovalje glavne skupine za banovinsko kolesarsko prvenstvo na progi Ljubljana-Maribor, tekmovalje juniorske skupine pa na progi Celje-Ljubljana. Današnji sestanek v Celju je bil velikega pomena, ker je mnogo pripomogel k čim tesnejšemu sodelovanju v slovenskem kolesarskem sportu. Popoldne je bila v gostilni »Pri angelu« razdelitev kolajn prvim trem najboljšim v vsaki skupini.

dobili praktična darila. Vsi ostali udeleženci bodo naknadno še prejeli diplome.

Za danes napovedana izločilna tekma za teniško državno prvenstvo med Celjem in Atletikom je bila zaradi slabega vremena preložena na sredo, 26. t. m. ob 18. Prireditelj bo na teniških Celja v Mestnem parku.

Dunaj : Beograd 2 : 2

Okrnjena beogradska reprezentanca je nasproti najmočnejši dunajski dosegla v Celovcu nepričakovan uspeh

Celovec, 23. julija
Za današnje tekmo med Dunajem in Beogradom je vladalo kljub slabemu vremenu precejšnje zanimanje. Beograščani, čeprav niso nastopili z najmočnejšim moštvom in so manjkali skoraj vsi državni reprezentanti, ki so v zadnjih meddržavnih tekmah tako odlično zastopali Jugoslavijo, so nudi dunajski enajstletni skoraj enakovrednega nasprotnika in so zasluženo dosegli neodločen izid. Gole za Dunaj sta dosegla Stroh in Hahnreiter, za Beograd pa Rakar in Petrovič.

Priprava za Davisov pokal

Zagreb, 23. julija
Danes so se nadaljevale izločilne tekme naših mušketirjev za sestavo reprezentance v tekmovalju za Davisov pokal nasproti Nemčiji. Pallada je gladko porazil Kukuljevića v 3. setih s 7:5, 6:0, 6:1. Pallada je zaigral tako odlično, da skoraj kaže, da bo on drugi zastopnik Jugoslavije v singlu nasproti Nemčiji. V naslednji igri je Punčec premagal Mititša s 6:2, 6:4, 4:6, 8:6.

Naš teniški savez je prejel od nemškega saveza brzojavno obvestilo, da bodo nemški reprezentanti zaradi nemškega prvenstva v Hamburgu prišli v Zagreb šele v torek popoldne.

Nov rekord v plavanju

V Samoboru je v soboto poskusil član ZPK Franjo Dvorak zboljšati obstoječi državni rekord v plavanju na 500 m prsno. Poskus je popolnoma uspel in je Dvorak s časom 8:22,6 za 21,2 sek. zboljšal obstoječi Hribarjev (Ilirija) rekord, ki ga je ta postavil pred dvema letoma. Bazen v Samoboru je dolg samo 33,33 m in je vprašanje, če bodo rezultat priznali za rekord.

SK Reka: Drevi ob 20. sestanek nogometne sekcije v garderobi na igrišču. Načelnik.

Potovanje v Celovec! Jugoslovenska atletska reprezentanca odpotuje v petek 28. t. m. iz Ljubljane v Celovec na troboj Jugoslavija-Nemčija-Rumunija. Vrača se v nedeljo. V udobnem avtobusu je prostora še za 5 do 6 oseb ter se tozadevne prijave (z rojstnimi podatki) sprejemajo do srede 26. t. m. pri blagajni kavarnе Evrope med 12. in 13. uro proti priložitvi kavic 50 din. Vožnja s propustnico stane 110 din.

Ljubljanski atletski podsavez, službeno: V reprezentanco za Celovec so dočleni naslednji atleti: Bratovž, Račič, Inž. Stepišnik, Klinar, Košir, Martini, Goršek, Pleteršek, Skušek, Nabernik (Smerdel se ni dokončno dočlenil). Inž. Stepišnik, Goršek, Pleteršek in ev. Smerdel morajo sami preskrbeti potne liste, ostali atleti pa legitimacije, izstavljene po kakšni javni instituciji. Uro odpotovanja v petek 28. t. m. javnim po časopisu pozneje. Predsednik.

Triumfalen sprejem sokolskih zmagovalcev

Ljubljana je zopet pokazala, da je sokolska

Čeprav je bilo samo na kratko javljeno, da pride zmagovalna vrsta z vlakom ob 29.16, je bil vendar današnji sprejem zmagovalcev sokolske vrste pravi trijumf in nov dokaz, da čuti Ljubljana sokolsko in da je vse njeno življenje v bitje tesno povezano s sokolstvom. Ob 20. je krenila s telovadnice proti glavnemu kolodvoru povorka Sokolov s železničarsko godbo na čelu, nato so pa nosili praporčički prapore matičnega Sokola ter bratskih društev Šiške in Viča. Sokolom v kroju se je pridružila družba Sokolov in Sokolice v civilu z znaki. Krenili so po glavnih ulicah na kolodvor, živahno pozdravljeni od občinstva, ki je deloma šele na ta način izvedelo, da se vrača zmagovalna vrsta. Spotoma se je povorki pridružila ogromna množica prijateljev sokolstva in kmalu je bil prostorni peron popolnoma zatrpan, da je bila glava pri glavi.

Vlak je privozil na postajo, ob 20.30 z večinsotno zamudo. Železničarska godba je zaigrala sokolsko koračnico, a na tisoče rok se je dvignilo v pozdrav, in tisočevih gri je zaoril gremko sokolski »Zdravilo! Ko so člani zmagovalne vrste izstopili s postavnim Nelijem Zupančičem, ki je nosil Aleksandrovo moč, je množica izbruhnila v frenetično vzklikanje, ki se kar ni hotelo poleči, a dekleta so

planila k tekmovalcem in jih zasuli s cvetjem

V imenu ljubljanske sokolske župe je dr. Kandare zmagovalni vrsti iskreno čestital, saj je Ljubljana že petič priborila kraljev meč kot najvišje sokolsko odlikovanje. Ljubljanski Sokoli so s svojo vztrajnostjo, smotrenostjo in z znanjem dokazali, da so neupravičene vse klevete, iznesene, češ da Ljubljana ni bila sposobna prirediti sokolski zlet.

Godba je zaigrala himno »Hej Slovanci, sklonili so se praporci in zapela je vsa množica. Nato se je formirala z godbo na čelu povorka. Za godbo in prapori je sledila zmagovalna vrsta z br. Nelijem Zupančičem v sredi, ki je nosil kraljev meč. Pot od kolodvora do Narodnega doma je bila triumfalna. Zmagovalcem je Ljubljana prirejala priredbe, res iskrene ovacije in cvetje se je sipalo vso pot iz množice, pa tudi z neštevitih oken na sokolsko povorko, ki je krenila pred Narodni dom. Povorka, ki je medtem narasla v pravi veštok, se je zgrnila na prostranem prostoru, godba pa je udarila sokolsko himno »Le naprej, brez miru!« Pela je vsa množica, ki je še dolgo prirejala navdušene manifestacije zmagovalni sokolski vrsti in napredni sokolski Ljubljani.

Zbor obmejnega sokolstva

Ob sodelovanju vojnih dobrovoljcev in številni udeležbi občinstva je naraščaj Sokola v Planini razvil svoj prapor

Planina pri Rakeku, 23. julija

Prijazni trg ob meji, ...

... je danes doživel praznik, kakršni so redki v življenju Notranjske. Naraščaj planinskega Sokola je razvil svoj prapor a v zvezi z dejstvom, da je krstu kumoval predsednik ljubljanske sekcije Zdrženja jugoslovenskih vojnih dobrovoljcev, je bilo vse slavje posvečeno spominu Neznane juna-ka, Njemu, ki je z žrtvovanjem svoje krvi ustvaril svobodno, združeno Jugoslavijo.

Nevihita, ki je ponoči divjala nad Notranjsko, je dobobra ohladila ozračje, a zjutraj je nad pokrajino obvisel tako pust, oblačen dan, da so se mnogi prijatelji sokolstva, ki so bili namenjeni na slavo zba-li dežja. Kljub temu se je v trgu, ki je bil ves v trobojnicah in mlajih, zbralo lepo število Sokolov in drugih gostov od blizu in daleč. Iz Ljubljane so med drugimi prišli predsednik Zdrženja vojnih dobrovoljcev prof. Jeras s prof. dr. Turkom in praporščakom Kežarjem, zastopnik Sokolske župe Pirc, zastopnika Zdrženja četni-ko Hrovatin in Znidaršič, a z Viča je kor-porativno prišla skupina naraščaja s praporom. Goste je na kolodvoru pozdravil starosta domačega društva Pungartnik. V lepem številu so se vabilu odzvala tudi bratska društva iz okolice saj je bilo raz-vitje združeno z zborom obmejnega sokol-stva.

Popoldne se je množica Sokolov in občinstva zbrala na prostranem travniku v Malnah okraj Unca, tik pod graščino kne-za Windischgratza, ki je že na italijan-skem ozemlju. Na travniku je bila postavl-jena tribuna za goste, a na drogovi so paplale zastave vseh slovanskih narodov. Strnjenu zboru Sokolov je bilo na čelu 5 društev, 3 naraščajski in 1 dečiji prap-or, svečanost pa je močno poudarilo še sodelovanje godbe 40. pešpolka iz Ljublja-ne. Goste je pozdravil načelnik planinske-ga Sokola Kiauta, ki je poudaril pomen da-našnjega naraščajskega dneva za obme-jno delo sokolstva, nato pa prečital pozdravni pismi bivšega prvega podstarešine SKJ Gangla in šentjabskega župnika Barleta, ki ju je občinstvo sprejelo z iskrenim odo-bravanjem. Navdušene ovacije je izzvala vdanostna brzojavka mlademu vladarju, vrhovnemu zaštitniku sokolstva Nj. Vel. kralju Petru II.

Nato je spregovoril kum novega prapo-ra, prof. Jeras, ki je svoje globoko zamišljene besede naslovil predvsem na sokol-sko mladino. Priklical ji je sliko veličast-nega spomenika nad grobom Neznane-ga vojaka na Avali pred očmi in očrtal nepre-cenljive žrtve hlabre srbske vojske za osvo-bojenje. Sokoli so lahko ponosni, da so bi-li med vojnimi dobrovoljci v večini Sokoli ali vsaj sokolsko misleči fantje in moške, ki so si izbrali za geslo: Jugoslavija ali smrt! To geslo vam bodi tudi danes, a po-sebej še mladini, vodilo v vsem. Ko je prap-or razvil, je govornik izrazil vdanost Nj. Vel. kralju Petru II., godba pa je zaigrala državno himno. V vznesenih besedah je prof. Jeras nato obrazložil smisel troboj-nice, ki izraža našo vero v jugoslovensko in dalje v slovansko bodočnost, kateri smo vedno bliže. Na drugi strani prapora je rdečo polje, polje krvi, ker le z njo se pri-

bori in ohrani svoboda. Na tem rdečem polju je ptič Sokol v bojvitem zamahu — simbol sokolske moči, vztrajnosti in nez-lomljive volje. Stražarje meja — vas, na-raščaj, in nas vse kliče v zbor, da brani-mo svoje meje.

Govor predsednika Zdrženja vojnih do-brovoljcev je žel burno odobravanje, med-tem pa je načelnik Kiauta prevzel prapor in ga izročil praporščaku Franciju Požene-lu, ki je v jedrnatih besedah izrekel sveča-no zaobljubo, da ga bo nosil planinskim Sokolom v čast in ponos. Novi prapor se je pozdravil najprej z dobrovoljskim, nato pa še z ostalimi bratskimi prapori, godba pa je zaigrala slovansko himno. Predsed-nik prof. Jeras mu je v imenu vojnih do-brovoljcev prevzel krasen trak v trobojki in obenem opozoril na pomen visokega od-likovanja, ki ga je bil s tem deležen planin-ski naraščaj.

V kratkih, udarnih besedah je še prof. dr. Turk izrazil simpatije dobrovoljcev do sokolstva in poudaril, da usode narodov ne oblikujejo papirnatе resolucije za zele-no mizo, temveč kri na bojnih poljanah. Ko se dandanes toliko govori o življenjskem prostoru, svečano izjavljamo, da imamo tu-di mi svoj življenjski prostor, ki se mu re-če Jugoslavija in ki se ga nikomur ne damo dotikati. Živeti hočemo v miru s sosedji, a edina os, katere se z vso silo oklepamo, je os Djevdjelija — Triglav. Na koncu je dr. Turk naraščajniku Ivotu Peliconu izročil knjigo »Dobrovoljci - kladivarji Jugosla-vije« v priznanje in spomin, mladi Pelicon pa je v skrbno pripravljenem, pogumno za-snovanem govoru izrazil odločnost sokolske mladine, da bo vsikdar sledila stopinjam vojnih dobrovoljcev. Naraščajnik Vedo Geržel je s smiselnim poudarkom deklami-ral lepo prigodno pesem na to pa je za-stopnik ljubljanske župe Pirc v imenu vse-ga sokolstva izrekel pozdrave in zahvalo planinskemu Sokolu.

S tem je bila slovesnost razviti zaklju-čena in s travnika je skozi trg krenila strumno urejena povorka, ki jo je »tvorila sokolska konjenica z vojaško godbo in pra-pori. Za častnimi gosti so se zvrstili oddel-ki moškega in ženskega članstva, naraščaja in dece, sprevod pa je zaključila množica nacionalnega občinstva. Po vsem trgu je bil zbran obkraj ceste gost špalir, ki je povorko viharno pozdravljaj, z oken pa se je na Sokole in Sokolice usipalo cvetje. Planina je zgovorno pokazala, da je nacio-nalna in sokolska. Ko se je sprevod vrnil v Malne, se je začela telovadba domačih Sokolov in članov bratskih društev iz oko-lice. Vse proste vaje in vaje na orodju so pokazale, da so notranjski Sokoli z vso vzmno na delu. Javnemu nastopu je sle-dila narodna zabava, ki je s travnika za-jela ves trg in razbivala Planino v pravem, vedrem sokolskem razpoloženju.

Objave

Danes v ponedeljek bo prenašal radio Ljubljana simfonični koncert iz Rogaike Slatine, ki ga bo izvajal zdraviliški orke-ster pod vodstvom kapelnika Antona Nef-fata.

Danes in jutri dosepe zadnje partije le-pih marelj, Fr. Kham, Kongresni 8.

V globoki žalosti sporočamo, da je danes odšel v boljše življenje gospod

FRANC KANC

posestnik v Radomljah

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v Radomljah v torek 25. t. m. ob pol 10. dopoldne.

RADOMLJE, 23. julija 1939.

Fani, žena Alojz in dr. Pavel, brata in ostale sorodstvo

Klinika za dušo in srce

Piše Vladimir Winterry, individualni psiholog, Zagreb

DELO

Podlegate občutku manjvrednosti in splošni slabosti. Ti pojavi utegnejo imeti pri vas neprijetne posledice, tako da bi bilo dobro, če bi se obrnili na psihoanalitika — specialista. Resnični položaj ni takšen, kakor si vi včasih na silo mislite, in te misli nimajo nikakšnega stvarnega temelja. Zakaj torej mučite samega sebe? Ne analizirajte v podrobnosti dogodkov že na dan opravljene zadeve, pa tudi ne doživljajev, ki so zatonili v pozabo in že diše po plesnobi. Vaša malodušnost je samo prehodna. Čim bolj boste gledali z optimizmom predse, tem boljše bo za vas. Čim prej boste verjeli v vse, česar se lotite ali se boste lotili, tem bolj verjetno je, da boste napredovali.

NEODKRITA

V vašem značaju je vse tako radostno, vse je tako lepo in toplo, kakor na vrtu, polnem rož in vsakovrstnih vonjev. Čuti se sigurnost v nastopu, duševno ravnatežje, polno čustev in mnogo še skritih želja. Zeljam, ki so tajne v vas, ne dajate mnogo svobode, ker bi to lahko bilo nevarno za vas, ker bi vam lahko — kakor vsaka druga neopreznost — prineslo razočaranje, žalost, duševni nemir in druge žalostne pojave. Vaš temperament je kolesalen! Vsi gorijo okrog vas brez miru, z navdušenjem, s sri, polnimi nade. Samo bodite pametni! Saj ni to tako težko, kaj ne? Treba vam je moza, ki bi vas čvrsto, pametno, diplomatsko, duševno, a fino in lepo držal v rokah in bi vam dajal zdravo in pravilno smer v življenju. Iz rokopisa »vašega« fantazma čutim, da je med vama precejšnja razlika v značaju, in bojim se, da ne bi ta »vaša« fantazma pokvaril vašega lepega vrta z rožami in finim vonjem. Sicer pa bo pri vas vse prav. Bog vam daj srečo!

PIAL, LJUBLJANA

Razum je tu izven dvoma, ni pa prišel do izraza. Občutek instinkta, slutnja, recimo, kakšne neprijetnosti ali kakšnega žalostnega dogodka, je precej vidno razvit, četudi se javlja ta čut pogostokrat nepričakovano, podzavestno, v obliki dvoma. Odločnost, prilagodljivost in vobče sposobnost razumevanja je v značaju popolnoma razvita, brez kakšnih posebnih tendenc. Izrazita je zavest obveznosti po moralni dolžnosti, besedi obljubi. Duševna konstrukcija je normalna, brez kompleksov, brez posebnih napak, brez posebnih nagonov. Spolnost je normalna, brez posebnih znakov v pogledu izrednosti ali abnormalnosti.

MANASTIR

Kakor je šifra sama tajinstvena, tako pisec tega rokopisa ni prav nič tajinstven. Nikake mistike ni tu, nikake tajinstvenosti, vse je tako enostavno, naravno, čustveno, včasih impluzivno, včasih energično, mirno in brez razburjenja. Naklonjenost, v mislih povečavati dogodke, je kdaj pa kdaj preveč razvita, včasih pa spet te črte ni. Misel na pretekle dogodke precej čvrsto sedi v duši in prav ta misel je na poti življenjskemu razvoju. To stvar mora vsakdo obravnavati kakor staro srajco, ki je ne bo več uporabljal. Koncentracija misli je nekajkrat labilna, energija ni stabilna, a elan, ki je tako potreben v življenju, ni zmerom v isti formi. Sicer pa se bo dogodek pozitivno razvil.

JUK Z.

Vaš poklic ni v skladu z vašim značajem in tudi sicer ne ustreza vašim sposobnostim. Izbrati si morate strko, ki bi vam povsem ustrezala: praktično, v zdravem kraju, neobremenjeno z velikim naporom in čim manj sedenja! Kar se tiče vašega zdravja, bi vam priporočal, da vprašate kakšnega specialista v Ljubljani za svet. Ne vidim pa pri vas nikakega razloga za tugo, razočaranje ali misel, da se bo z vami zgodilo nekaj nesrečnega. Prevzemite kakšno dobro mesto, kakor vam ga je priporočam in kakršno vi gotovo lahko dobite, pa bosta, kakor se reče, volk sit in koza cela.

ALMA

Izobrazen rokopis, v katerem je več oblike kakor vsebine. Pa morda je še tisto, kar je vsebine, samo oblika, neka doza izobraženosti pa vendar ostane. Opažam egoizem in tendenco, posamezne pojave v izredni meri — non plus ultra — izkoristiti za sebe, ali vse to se bo zgodilo počasi na fin način, prav ljubezljivo, brez efektov, naravno in diplomatski. Elastičnost misli, elan v udejstvovanju, sigurnost v nastopu, prilagodljivost — vse to zavisi včasih od želje: vse zase. Vse imeti ali dojeti zase, brez misli na drugega ali na drugo. Včasih misel deluje druga, brez čustva, včasih čustvo brez misli. Prvo se čisto dogaja, drugo po redkem. Objektivnost nasproti samemu sebi zavzema prav originalno obliko. Ta objektivnost je podana, ali njo bolj opazi kakor pa čuti njeno iskrenost. Originalnost te objektivnosti in samokritike je tudi v tem, da se človeku samemu vse to včasih zdi neprepričljivo in malo verjetno. Impulzivnost včasih prihaja bolj do izraza, kakor bi se to smelo zgoditi, nekatere sposobnosti niso pravilno vzgojene.

BO, KAR BO

Enostaven, iskren in pošten pojav, ki ne premore bog ve kakšnih talentov in je precej daleč od genialnosti, dobro pa je vendarle, da človek tudi sam vidi v sebi, kar vidi drugi v njem. Enostavnost v vsem: v gibanju, čustvih in mislih. Kar se tiče želja, raznih želja, morda apetit včasih prestopa meje, pa to ni nevarno. Vsak prehod, pa tudi vsak vhod in izhod je treba utemeljiti, obrazložiti in izpričati. Te želje nimajo temelja. Samo občutek fantazije so, občutek nagonov brez duševnih tendenc. Iskrenost in misel na moralni dolg sta — brez vsakršnih defektov — jasna, odkrita in poštena. Poti k resnici pa se nihče ni odkril, ker človek še ni našel boga. Najbrž se bo moral tudi za to še pobrigati.

BEETHOVEN

Precej urejen značaj, ki pa pogostokrat ne zna ceniti lastnega znanja in sile. Duševno še precej uravnotežen, četudi je včasih pod vplivom preobratov. Če bi našel pravi trenutke, pa bi se vendar lahko rešil tega. Sposobnost prilagajanja, samostnost in rezerviranost kažejo značaj, ki se boji, pronikniti v globino, ker bi se najbrž ne znašel v nji. Razen tega pa se kaže trmoglavost in nagnjenje k opreznosti. V čustvih je precej globok, a bolj v obliki, kakor v vsebini. Precej zaupljiva, vestna natura, čustvena, a s praktičnega vidika ne dovolj izrazita.

BETKA IZ LJUBLJANE

Ah, Betka, Betka, sladka moja Betka, bog ve, ali ne bova doživela črnega petka! Pa pod petkom ne razumem Petra, temveč se zares bojim petka! Iz vašega rokopisa sem razbral, koliko ljudi navdušujete okrog sebe s svojimi šarmantnostjo s svojimi zavdanja vrednimi trgovskimi alirami in svojim profinjenim serviranjem. Vaše življenje bo teklo kakor sladki bermet in tako bo tekli tudi vaš temperament. Vse kar je bilo, bo pozabljeno. Vaša tenkočutnost in vaše srce vaša ljubeznivost in ustrežljivost pa bodo ostali nepozabljeni — kakor spomenik velikemu nepozabljenju. Bog vam daj zdravje!

Republika pred tribunalom

Nedavno je bil pred vojaškim sodiščem v Madridu zadnji predsednik republikanske vlade, 70 letni M. Besteiro, obsojen na 30 let ječe

Ali si v tej vročini lahko predstavljate, kako je v teh pasjih dneh vroče v Madridu? Stirideset stopinj v senci. V soboto 1. julija jutraj je pravo afriško sonce parilo palače stare španske prestolnice, katerih pročelja kažejo še brez konca in kraja znamenje pred kratkim končane državljanske vojne.

V dvorani, v kateri zaseda vojaško sodišče, je bilo zadušljivo moreče ozračje. Sodniki so si nejevoljno brisali potna čela, obraze in vravrote in najbrž bi si bili odpli uniforme, če bi to dopuščal običaj. Na zatonji klopi je sedel bivši predsednik bivše časne madriške vlade, Besteiro, suh, skromen, a zelo dostojanstven mož, oblečen v modro obleko izbranega kroja, in si z listom papirja pahljal obraz. Sedel je tiho in mirno, na videz brezbržno, kakor da se vse skupaj njega ne tiče, čeprav mu je šlo za glavo. Medtem ko je tajnik vojne sodišča bral dokazila iz preiskave, je Besteiro z nekakšnim veseljem zadovoljstvom motril javnega tožilca, polkovnika Aceda, ki je nervozno brkljal po spisih. Mlad, krepke postave, drznega, svojeglavega čela — pa bi človek vendar dejal, kakor da si ta izvoljeni oblastnik Francovega režima ne upa obtožencu pogledati v oči. In vendar sta stara znanca, Besteiro in Acedo... Nekoč zdavnaj, ko je profesor Besteiro še predaval logiko na madridski univerzi, je med slušatelji sedel mlad, učeničji ježen, ambiciozen poročnik ter z odprtimi ušesi in očmi požiral nauke svojega profesorja. Od takrat do danes so se zadeve precej zasukale, stari profesor sedi na zatonji klopi med dvema stražnikoma, njegov bivši učenec pa se nervozno zbira in išče priprave besede, s katero bi lahko od sodnikov zahteval smrtno kazen zanj.

In grehi profesorja Besteira? Najprej revolucionarna zarota, ki je vzplamela v Madridu 1917. Preiskava je hotela poseči daleč nazaj. Besteiro je bil takrat sredi razmaha svojih mladih sil. Socialistična stranka Španije ga je štela za enega svojih voditeljev. Sicer pa je imel ta učenjak, ki je bil bog ve kako zašel v politiko, vse odlike, da pride na površje. Bil je človek široke kulture, jasne sodbe, čistega

značaja. V svetu je takrat razsajala vojna, v Madridu sta vladala beda in glad. Pri dušeno nezadovoljstvo se je lotevalo množic. Izbruhnil je upor, policija ga je zaprla in aretirala voditelje. Besteiro je bil obsojen na smrt, nato pa pomiloščen. Pred Francovim vojaškim sodiščem ta pomiloštev ne velja več, novi režim hoče do podrobnosti raziskati vso njegovo preteklost, da bo prav vse Besteirove grehe spravil na dan Tajnik čita dalje. S čudovito hladnokrvnostjo poslušala Besteiro dolgo listo svojih zločinov: njegovo pasivno zadržanje v času, ko je naraščala »plima revolucije«; izgrede republikancev v državljanski vojni; misije v tujini, ki jih je vršil v imenu republike. Polkovnik Acedo, ki je nato z obudovanjem vredno zgovornostjo našteval vrsto grehov, kakršnim ni odpustčanja, vrže z naglico nekaj vprašanj, nato pa očita obtožencu, da je bil eden prvih v vodstvu revolucije.

Vi ste bili prva reprezentativna osebnost v španski revoluciji, kriči polkov-

Kapurjeva ponedeljska pridiga

Naše dobro in nepokvarjeno ljudstvo je z močnim zamahom poseglo v kulturo: slovenski ženi je odbilo nos, potem pa jo je namazalo s katranom, da že ni več slovenska žena, ampak stvor od neke iz črne Afrike — obenem pa je poseglo tudi v arhitekturo in reklo: Jok, brat arhitekt, mi hočemo zidavo tako in nič drugače. Res, bližajo se nam lepi časi. Kako prijetno bo, če bo v neki izložbi knjiga, ki ljudstvu ne bo všeč. Prišlo bo, razbilo okna, sežgalo knjigo, prepleto izdajatelja, pisatelja pa obesilo na prvi kandelaber, v eksemplari in opomin. Ali pa bo zahtevalo, da mora palača imeti streho spodaj, klet pa na vrhu. Gorje vsem, ko z njimi ne bo zadovoljno, Osterc in Kralj, Plečnik in Kresal — a, zdaj pihaj drugačen veter. Aa, z našimi kipi je križ. V Ljubljani smo odbili nos slovenski ženi, v Mariboru pa so razrezali po vseh zdravniških predpisih glavo k nogam, noge k trebuhu, v zaboje. V Ljubljani lahko vsaj vidiš, tam pa stojiš pred zaboji...

In tako me je ustavil neki pisatelj in me vprašal:

»Kapur, bojim se ljudstva, le kakšne novele nam pišem, da ne bom ob nos?«

»Piši brate,« sem dejal, »kakor te je že učil Prešeren, piši o glistah in podganah, o nogometu in nočnih posodah. Še bolje pa je, da nastopiš preizkušeno pot in preprišči povesti, ki so ljudstvu všeč. Ne uči se pri Zupančiču in Cankarju, jemlji od Koseskega in...«

Globoko je zavzdihnil:

»Prav imaš, Kapur, ta pot je prava, čeprav sem zadnje dni sklenil, da bodo v mojih novelah zapeljivali dekleta le možje od petinadesetega leta do štiridesetega...«

»Zakaj?«

»Vidiš,« mi je pojasnil, »proti štiridesetletni grem. Kako bom prišel do deklet, če jim prej ne dopovem, da smo mi starejši ta prvi...«

Poslovil sem se in sem ga pustil samega z njegovo tendenco, čeprav bi mi rad povedal, da tudi v naš teater prihaja nova zarja, ko se od njega poslavljata ljubiteljska mladina dramatikov gospe Golja in opera pevka gospe Poličeva.

Težko se človek spozna v današnjih časih. Če greš v Rio ali Del-dam, najdeš tam zmeraj množico ljudi, ki jedo kakor za

stavo: eno jed za drugo brez prestanka in so to ljudje, ki hodijo v Ljubljano jest. Pridejo, se najedo — potem pa se vrnejo. da bodo spet prišli in se človek kar boji, da bi prišli za zmeraj, tako dober tek jim je dal gospod Bog.

Pa to še ni tako zamotana stvar. Zadnjič sem dobil opomin, naj plačam dolg, ki sem ga napravil pred petimi leti. Prejemam ga in hajd k advokatu. Ta se je popraskal po nosu, potem pa me je pogledal izpod očal in mi je dejal:

»Kapur, nisi več dolžan. Ta dolg je zastaral. Pojdi lepo mirno domov in brez skrbi zaspi, kajti ta dolg je, kakor bi bil že plačan.«

Prav, sem si mislil, zdaj res ne vem, ali sem še dolžan, če nisem več dolžan. Čeprav sem dolžan, ne da bi bil dolžan. Domov pa nisem šel, kdo bi hodil, če takole na lepem plača svoj dolg ne da bi ga plačal, šel sem v gostilno. Sedel sem in naročil božje kaničke. Nisem se izpil, ko vstopita dva človeka, prvi je bil ves razkušan, na pol mokri lasje so mu padali kar čez oči, pod pazduho pa je nosil veliko sliko. Drugi je lepo oblečen, mlad in čisto zaspan. Sedla sta, pa še nista dobro sedla, ko je prvi udaril ob mizo in začel govoriti. Sprva je govoril po tiho, toda vsak trenutek se mu je glas povišal, nazadnje na je že vnil, da so se potresala okna. Imel pa je tale govor:

»Ti si obpobtnik! Nisi niti genij ne bedak, v sebi nimaš niti zločinskih nagnilov, kajti nisi ne etos ne tema. Hodiš ob poti, kakor milijoni, tebi enakih. Nisi kriv, kajti kakršna je kal, taka je rastlina. Jaz pa sem vse: umetnik, človek, zločinec in samarijaneček, bog in žival, ruda in žak. Nisem anekdota, temveč dejstvo, fakt. Zdaj res ne delam nič. Toda ko se iz mene zlije žar večnosti, takrat boš videl Del vesoljstva sem, v meni je vse: čas, prostor in večnost, ti si pa figurale!«

Mlademu človeku je šlo skoraj na jok. Toda oni ga je brž potolačil:

»Za pol litra daj in tudi ti postaneš jaz.« Človek se je hvaležno nasmehnil, jaz pa sem spoštljivo gledal v dobrotnika in kar toplo mi je postalo pri srcu, ker sem vedel, da je govorila umetniška duša.

Ljubim umetnost. Pred nekaj tedni sem kupil sliko Gorkega, s spoštovanjem in z željo sem jo približal na zid in dan za dnem sem jo občudoval. Toda, jaz nimam

nik ves iz sebe. Torej ste krivi, zakaj socializem in demokracija sta dve gnili rani na telesu naroda in družbe!

Besteiro odloži list papirja in si začne z žepnim robcem hladiti obraz. Poslušala Acedov govor, kakor da ni naslovljen nanj. Kaj neki se plete za tem samozavestnim, upornim čelom? Ali se spominja svoje preteklosti, ali tehta usodo, ki ga čaka? In vendar ima človek vti, kakor da Besteiro z jutrišnjim dnem ne računa več. Resnica je, boril se je kot pripadnik levega krila socialistične stranke. Bil je dosleden, neizprosen marksist. Vsaj vedel je, kaj je marksizem, medtem ko je toliko drugih, ki imajo zmerom socialistične fraze na jeziku, a jim je ideja sama vendar docela neznana. Potem je napravil svoj razvoj. Na kongresih, v parlamentu, v tisku, na shodih je zastopal teze umirjenega socializma v teku državljanske vojne je igral tiho, pomirjujočo vlogo. Ko ga je predsednik Azana poslal na kronanje v Anglijo, je Besteiro obiskal vrsto uglednih Angležev in jih prosil, naj posredujejo za umiritev njegove domovine. V zadnjih tednih državljanske vojne je s polkovnikom Casadom vzel usodo Madrida v svoje roke. Elementi skrajne leve so dvignili upor, Besteiro ga je s silo udušil. Poiskal je stika s tajnimi emisarji Francove falange in se začel pogajati za častno predačo. In ko so Francove čete vkorakale v staro, napol razrušeno prestolnico, je ostal na svojem mestu, skoraj edini od bivših voditeljev, in se dal aretirati.

Polkovnik Acedo kriči ves iz sebe: — In ta vaša predaja? Vi ste si prizade-

vali samo, da rešite nekaj, kar je bilo iz zdavnaj izgubljeno!

Besteiro ne odgovarja. Dovolj se mu zdi, smehljati se na besede mladega tožilca. Kaj sem hotel reševati? si misli sam pri sebi. Lahko bi bil rešil samega sebe, če bi bil pobegnil. Letalo je bilo pripravljeno, da me poneso v Francijo. Kakor toliko drugih. Lahko bi bil prost, a sem se rajši predal zmagovalcem. Obsojajte moje ideje, če hočete, prekrijajte moje politične koncepcije zadnjih dvasetih let, priznajte samo, da sem v zadnjem, najbolj nevarnem trenutku rajši izbral nevarno pozicijo kakor beg.

Tožilec je zaključil svoj govor. Zahteval je smrtno kazen. Predsednik sodišča, general Nieves, je že nestrpen in podaja besede obrambi. In poročnik Aremlillas skuša z dobro premišljenim govorom rešiti svojega klienta najhujšega... Besteiro ves čas ne izgubi miru. Zmerom bolj je duševno oddaljen od cerimonije, ki se godi okrog njega. Asketske poteze njegovega obraza ne izdajajo niti trohice strahu. Smrt! Smrt je že v njegovem mozgu, zmerom bliže in bliže prihaja. V bolnišnici, ki mu služi za ječo, mirno pričakuje izida.

Ko so govorili končani, se v zadnjem hipu domisli, vstane in reče:

— Gospodu tožilcu se moram zahvaliti, da je priznal, da sem pošten.

Potem si nadene klobuk na glavo in stražnika ga odpeljeta iz dvorane.

Obsojili so ga na 30 let. Sedemdeset jih ima za sabo in v ječah Francove Španije nabrže ne bo utegnil učitati svoje stoletnice

Vesoljna reportaža

Ne vem, da-li smem za pero sploh prijeti in, brumni Ljubljancem, včas vami peti o tem, kar očem kdaj ostane prikrito in onem, kar splošno ljudem je očito? Saj posel kronista ni ravno prijeten, posebno še v tak čas, kot zdajle, poleten, ko v stilu dopustov in kumaric kislih le stežka izgubljam v resnih se mislih. A ker že nekako začel sem, pa bodi, pripravim po viteški naj se metodi: zajašem naj Pegaza trup zavaljeni, opašem naj meč, v babji slini kaljeni, in smelo zatrobim naj v rog gobeždanja, da čulo se bo do Šent Ilja in Kranja!

Dogodki svetovni se čudno sukljajo: nevidni žonglerji nevidno igrajo z usodo zemlje se in nje prebivalcev brezglavo kot trop nogometnih igralcev. En gol je tam gori pri Gdansk postavljen, a drugi vratar je v Alžiru pripravljen, med njima pa kup diplomatov podi se za žogo in vneto po soncu poti se. Premodri sodnik pa ob strani smehlja se in zvito, molče za ušesi čehlja se ter čaka, spokojno se z vodko naliva in ples, drendaj ta vespolni uživa. Bo vendarle usnje kdo v vrata potisnil? Bo v svet neizprosne piščali glas pisnil? Mar tekma ta javna, neslavna in plitka končala nazadnje bo le brez zgoditka?

Ministre v tem čestu neutrudoma vodi od mesta do mesta, kjer se za poseti, posveti, obeti vrste drug za drugim stajni banketi: tu ruski sodrug in angleški se dandy skup trudita najti nov modus bibendi, tam... Vse to so stvari, ki menda ironija nadela ime jim je: diplomacija!

sreče v življenju, zmanjkalo mi je denarja in Gorki je moral z zida. Nesel sem ga da bi ga prodal, toda starinar je zamahnil z roko, še predno sem razvil. In je rekel:

»Gorki? Ne bo nič!«

Začudil sem se:

»Kako pa to veste!«

Nasmehnil se je in popravil ovratnik.

Potem pa mi je pojasnil:

»Imam že petdeset teh originalnih Gorkijev.«

Ves potrt sem Gorkega zvil in odšel.

Pa naj še kdo reče, da današnji čas ni čuden. Prav tako čudna stvar je z našim sladkorjem. Lahko bi ga pridelali čez in čez zadosti za dom in še bi ga lahko pošiljali ven — toda Zveza pese ne sme pese sejati — mi bomo pa sladkor uvažali. Vprašal sem nekoga, kaj je to prav za prav, karte! Na dolgo in široko mi je razlagal, kar glava me je bolela, nazadnje sem pa le pogruntal, da je taka stvar, kakor prijateljstvo. Tovarne se dogovore, da nam ne bodo prodajale pod neko ceno, ti, uboga para, pa plačuj in bog ti daj zdravje. In če je potrebno, pridelati in izdelati manj, potem se izdela manj, ker ne gre za pas, temveč za dobiček. Skimaval sem z glavlo in sem sklenil, da bom našim pisateljem svetoval, naj ustanove, karte! Niti vrstice naj ne prodajo, če jim založniki ne plačajo po karte! ceni, moj bog, če nikomur ne gre za koristi občestva, zakaj pa naj bi pisatelji gradili kulturo? Saj je današnji čas tak, da ne gre za vsebino, za lepoto, za umetnost — vse se peha le za denarjem, čemu bi se človek upiral dobi z obema nogama?

Današnji čas je čas čudežev. V Mongoliji so sovjeti imeli tisočestvo bombnikov. Japonci so jih jim sestrelili čez tritisoč. Franko je zvest prijatelj osi, a denar mu bodo dali Angleži. Ti se bore za svobodo, a imajo kolonije. Nihče ne podeli tujih narodov, a tvornice orožja delajo noč in dan. Živimo v času vzglednega krščanstva, a stojimo pred vojno. In nazadnje, tatitica zapremo, tatu spoštujemo.

Nihče ne misli na smrt, ko nas bo zagrnila mati zemlja s svojim grudastim plaščem. Vsi bomo ležali lepo drug poleg drugega: Franke in Grohar, Prešeren in Kopitar, Cankar in Govekar, jaz in cenzor — in vsi narodi — zdaj pa se prerivamo in sovražimo in pobijamo. Dč, žalostna je bilá moja današnja pridiga. Kapur.

V domači politiki v časih sedanjih pa spor razumeli bi radi v vprašanih vseh, od ureditve in vodstva države do lige delitve in športne postavbe. Zaenkrat dovolj so nam čvrste nadeje, da sporazumeli se bomo — kasneje. Medtem pa praznujmo, v poslavah tekmujejo

in blaženi čas odpočitka spoštujmo! Zato pa garamo na drugih popriščih, po širnih igriščih in belih teniških. Po zmagah in nizu najslavnejših bitev iz dneva v dan bliža se nam odločitev, li bomo trojeje katero dobili, al bodo pa drugi nas spet prekosili. Prvaka državnega v prah nam zmandral so Ogr in kruto mu lekcijo dali, tako da v tolažbo ostali zdaj štirje so nam — do nadaljnjega! — le muške-tirje.

Kulturne novice? Gospoda, jih nimam. Povrh še ne vem prav, kako naj jih rimam. Naj mar po Prešernu za vsako res knjigo poiščem edino primerni stik: figo? In naj za pisuna, ki žal jih ni malo, porabljam res dolge izrazi: pisarstvo? (O, Herman, grof celjski, nikar ne zameti očetu, če v srdcu se nam razčepri od časa do časa in kol svoj obrača po glavah nam praznih z trdoto kovača!)

Drugače na tihem se marsikaj sliši, o novih spremembah pri tej, oni hiši, kjer znanje in zvanje ne bo več veljalo in delo, nedelo več odločevalo, temveč le papir in napihnenost volla ter zvonek odmev kot iz praznega kotla. To slednje bo najbrž, Ljubljancem dragi, odsejal naša glasba na novi podlagi.

Sicer pa vročina poletna pritiska in v vseh kopalniških razširja se stiska, ko v vodi namakamo suha telesa, od sebe stegujemo kurja očesa: vsak s kremo se maže in friljcam laže ter čare privatne vsej javnosti kaže. Vse to pač godi se kot vsako sezono, zdaj s tole pečas se, a drugič spet z ono, dokler te ne ujame poslednja mladenka in čas ti sezonskih sprememb ne odklenka. V zakonskem »veselju« in v krogu družine te namreč kaj skoro še škiljenje mine. Ah, ubogi možje vi in mračno vam lice, ki žene odvleže so vam vse pravice in ki vas še Ba'ta v obup je pritiral, s tem da vam je čast in oblast profaniral. Mar vidi kdaj svet je v vesoljni Ljubljani, da smeli odločati ženski možgani v stvarih bi, ki važna so javna vprašanja, ter pravo imeti kdo — glasovanja?!! Gospodje, zločin ta je več kakor jasen, strmino ogorčenje v fej enoglasen in... eh, no — priznamo, saj nič ne pomagata: —

te ženske dečke so resda od vraga! Cis.

DOBER KUPEC

Trgovca (novemu vajencu): »Zdaj prihaja profesor Pozabljivčič. On je naš najboljši odjemalec. Vselej, kadar pride in kupi dežnik, ga takoj tudi pri nas pozabi.«

SREČA V NESREČI

— In kje ste se spoznali, gospa, z vašim drugim možem? — Pri avtomobilski nesreči. On je namreč povzročil mojega prvega moža.

TRGOVSKO PISMO

Trgovca piše: Spoštovani gospod! Kdo mi je objavil, da mi plača vse do zadnje pare? Vi! Kdo ni držal besede? Vi! Kdo je torej lopov? Vaš vdani Jože Klopoteč.

MED OTROCI

Jožek je dobil od strica velik bonbon, ki se mu je prav počasi topil v ustih. Ivanček je dolgo časa hodil okrog njega, končno mu je pa dejal:

— Jožek, prosim te, posodi mi bonbon vsaj za pet minut.

SUMLJIVO

Sluga javi svojemu gospodarju — boga-tašu:

— V predmesti je gospod, ki bi vas rad vprašal o tajni vašega uspeha.

— Vprašaj ga najprej, ali je novinar — ali policijski agent.